

«ҚазТрансГаз» АҚ

Жекелеген қаржылық есептілік

*2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
тәуелсіз аудитордың есебімен бірге*

МАЗМҰНЫ

Тәуелсіз аудитордың есебі

Жекелеген қаржылық есептілік

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есеп.....	1-2
Жиынтық кіріс туралы жекелеген есеп	3
Ақша қаражатының қозғалысы туралы жекелеген есеп	4
Капиталдағы өзгерістер туралы жекелеген есеп	5
Жекелеген қаржылық есептілікке ескертпелер	6-43

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«ҚазТрансГаз» АҚ-ның Акционеріне, Директорлар кеңесі мен басшылығына

Пікір

Біз «ҚазТрансГаз» АҚ-ның (бұдан әрі - «Ұйым») жекелеген қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы жекелеген есеп, жиынтық кіріс туралы жекелеген есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін меншікті капиталдағы өзгерістер туралы жекелеген есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы жекелеген есеп, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған жекелеген қаржылық есептілік барлық елеулі аспектілерде 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұйымның жекелеген қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының жекелеген қозғалысы мен жекелеген қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (бұдан әрі - «ХҚЕС») сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (бұдан әрі - «ХАС») сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңестің Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының кодексіне (бұдан әрі «БХЭСК Кодексі») (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) сәйкес Ұйымға қатысты біз тәуелсізбіз және біз БХЭСК Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық. Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің шешуші мәселелері

Аудиттің шешуші мәселелері - біздің кәсіптік пайымдауымызға сай ағымдағы кезең үшін жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болып табылған мәселелер. Бұл мәселелер жекелеген қаржылық есептілік аудитіміздің контекстінде және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылған және біз бұл мәселелер жөнінде бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген мәселеге қатысты бұл мәселенің аудитіміздің барысында қалай қарастырылғанының сипаты осы контекстінде келтіріледі.

Біз есебіміздің «Аудитордың жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған міндеттерді, оның ішінде осы мәселелерге де қатысты міндеттерді орындадық. Тиісінше, аудитімізге жекелеген қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін бағалауымызға жауап ретінде әзірленген рәсімдерді орындау жатады. Аудиторлық процедураларымыздың, соның ішінде төменде көрсетілген мәселені қарастыру барысында орындалған процедуралардың нәтижелері қоса беріліп отырған жекелеген қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болады.

Аудиттің шешуші мәселесі

Тиісті шешуші мәселе ретінде аудитіміздің барысында қарастырылды

Өтелуге жататын ҚҚС

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Ұйымның газды ішкі нарықта артық өткізуінен пайда болған 136 миллиард теңге мөлшерінде өтелуге жататын ҚҚС-тың айтарлықтай балансы бар. Бұл активтің өтелімділігін бағалау газды ішкі нарықта өткізуге арналған реттелетін бағалардың келешек өсіміне қатысты елеулі пікірлер мен жорамалдарды қажет етеді, ол Топқа газды ішкі нарықта өткізуден түсетін пайданы түрлендіруге мүмкіндік береді, соның салдарынан төленуге жататын ҚҚС өтелуге жататын ҚҚС сомасына қарсы есепке алынады. Осы себептермен, бұл мәселе біздің аудитіміз үшін барынша маңыздылардың бірі болып табылады.

Өтелуге жататын ҚҚС-пен байланысты ақпарат жекелеген қаржылық есептіліктің 10-ескертпесінде ашылып көрсетіледі.

Біз өтелуге жататын ҚҚС сомасын есепке алу үшін ескіру мерзіміне қатысты Салық кодексі ережелерінің түсінігін алдық. Біз Басшылықтың газды ішкі нарықта өткізуге арналған тарифтерді өсіруге бағытталған шараларға қатысты жоспарларын және салдарынан газды ішкі нарықта өткізуден болған оң маржаның пайда болуын сараладық. Біз Ұйымның газды ішкі нарықта өткізуден болатын оң маржаны болжайтын газдың ішкі нарықтағы бағасын есептеу әдістемесін қайта қарауға қатысты Ұлттық Экономика Министрлігімен болған хат алмасуды зерделедік. Біз Басшылық жоспарларының Бас компания Тобының Даму Стратегиясына сәйкестігін бағаладық.

Ұйымның 2019 жылғы жылдық есебіне қосылған басқа да ақпарат

Басқа да ақпаратқа Ұйымның 2019 жылғы жылдық есебінде қамтылған ақпарат жатады, бірақ жекелеген қаржылық есептілік пен ол туралы біздің аудиторлық қорытындымыз жатпайды. Басқа да ақпарат үшін жауапкершілікті басшылық көтереді. Ұйымның 2019 жылғы Жылдық есебі, жорамалмен, бізге осы аудиторлық есеп күнінен кейін ұсынылады.

Жекелеген қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратқа таралмайды және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін тұжырымдарды ұсынбаймыз.

Жекелеген қаржылық есептілікке аудитті жүргізуімізге орай біздің міндетіміз жоғарыда аталған басқа ақпаратпен, ол бізге ұсынылған кезде танысу және бұл ретте басқа да ақпарат пен жекелеген қаржылық есептіліктің немесе аудит барысында ие болған біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуы және басқа да ақпарат өзге елеулі бұрмалануларды қамтымайтындығы мәселесін қарастыру болып табылады.

Басшылықтың және Директорлар кеңесінің жекелеген қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық жекелеген қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ жекелеген қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Жекелеген қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Ұйымды таратқысы келген, оның қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Директорлар кеңесі Ұйымның жекелеген қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз жекелеген қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытындыны шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы жекелеген қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- ▶ адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған алдын ала қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін.
- ▶ Ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз.
- ▶ қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық есептеген бағалау мәндерінің және тиісті ақпараттың ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз.

- ▶ басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде жекелеген қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Ұйымның өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- ▶ жекелеген қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ жекелеген қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз.

Біз Директорлар кеңесінің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

Сондай-ақ біз Директорлар кеңесіне тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағандығымыз туралы мәлімдеме жасадық және оған барлық өзара қарым-қатынастар мен аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізделген түрде есептеуге болатын басқа да мәселелер туралы, ал қажетті жағдайларда - тиісті сақтық шаралары туралы хабардар еттік.

Біз Директорлар кеңесінің назарына жеткізген мәселелерден біз ағымдағы кезең үшін жекелеген қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің шешуші мәселелері болып табылатын мәселелерді айқындаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, тек бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған жағдайдан немесе қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің қорытындымызда хабарланбауы тиіс екендігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, өйткені мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асады деп жорамал жасауға болады.

Соның нәтижелері бойынша тәуелсіз аудитордың осы аудиторлық есебі шығарылған, аудиттің жүргізілуіне жауапты жетекші, - Пол Кон.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Пол Кон
Аудит жөніндегі партнер

Айгерим Нуркенова
Аудитор

Аудитордың 2012 жылғы 21 қыркүйектегі
№ МФ-0000115 біліктілік куәлігі

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2020 жылғы 19 ақпан

Гульмира Турмағамбетова
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасы Қаржы
министрлігі 2005 жылғы 15 шілдеде
берген сериясы МФЮ-2 № 0000003
болатын Қазақстан Республикасының
аумағында аудиторлық қызметпен
айналысуға арналған мемлекеттік
лицензия

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

2019 жылғы 31 желтоқсанға

<i>Мың теңгемен</i>	Ескерт.	31 желтоқсанға	
		2019 жылғы	2018 жылғы
Активтер			
Айналымнан тыс активтер			
Негізгі құралдар	4	4.497.425	1.428.127
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер		626.784	–
Барлау және бағалау бойынша активтер		2.160.762	2.066.562
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	5	5.844.600	–
Материалдық емес активтер		1.424.670	1.523.937
Еншілес ұйымдарға инвестициялар	6	422.917.525	343.036.807
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	7	88.832.799	77.671.090
Айналымнан тыс активтер үшін берілген аванстар	8	1.735.065	94.211
Байланысты тараптарға қарыздар	9	153.713.982	154.926.469
Өтелуге жататын ҚҚС	10	112.837.190	92.477.524
Айналымнан тыс қаржы активтері	11	10.971.512	12.507.275
Кейінге қалдырылған салық активтері	28	852.586	–
Банк салымдары		1.181.051	1.206.154
		807.595.951	686.938.156
Айналымдағы активтер			
Тауар-материалдық қорлар	13	49.702.362	56.599.682
Сауда және басқа да дебиторлық берешек	14	192.366.939	105.139.306
Табыс салығынан басқа салықтар бойынша алдын ала төлем	10	10.029.090	21.731
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем		10.686.516	7.918.843
Байланысты тараптарға қарыздар	9	48.954.842	71.392.215
Берілген аванстар	8	19.373.855	1.856.939
Басқа да айналымдағы қаржы активтері	11	225.788	225.788
Басқа да айналымдағы активтер		39.949	42.549
Банк салымдары		5.502	10.920
Ақша қаражаты мен оның баламалары	12	7.365.995	101.104.042
		338.750.838	344.312.015
Активтердің жиыны		1.146.346.789	1.031.250.171

6-43 бет аралығындағы қоса берілген ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажыратымас бөлігі болып табылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП (жалғасы)

Мың теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанға	
		2019 жылғы	2018 жылғы
Капитал және міндеттемелер			
Капитал			
Жарғылық капитал	15	192.623.055	192.623.055
Қосымша төленген капитал	15	23.470.656	22.130.836
Бөлінбеген пайда		241.285.322	194.880.199
		457.379.033	409.634.090
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	16	286.174.109	287.280.070
Пайыздық қарыздар	17	76.150.474	76.234.545
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	18	10.549.245	9.905.541
Берілген кепілдіктер бойынша міндеттемелер	19	9.442.402	4.902.896
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	28	–	5.954.278
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер		1.629.513	–
		383.945.743	384.277.330
Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	16	3.312.791	3.326.732
Пайыздық қарыздар	17	291.549	390.676
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	18	183.047	26.198.509
Берілген кепілдіктер бойынша міндеттемелер	19	5.464.064	2.772.224
Резервтер	15	–	5.700.000
Сауда кредиторлық берешек	20	286.690.144	190.071.890
Табыс салығынан басқа, төленуге жататын салықтар		280.464	1.753.715
Шарт бойынша міндеттемелер		3.796	44.040
Басқа да қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер		1.610.310	73.507
Басқа да қысқа мерзімді міндеттемелер	21	7.185.848	7.007.458
		305.022.013	237.338.751
Міндеттемелердің жиыны		688.967.756	621.616.081
Капитал мен міндеттемелер жиыны		1.146.346.789	1.031.250.171

Экономика және қаржы жөніндегі
Бас директордың орынбасары

Т.Ж. Жанұзақ

Бас бухгалтер

Б.Н. Мельдеханов

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін	
		2019 жылғы	2018 жылғы
Өткізуден түскен кірістер	22	919.924.230	769.078.598
Өткізудің өзіндік құны	23	(502.150.868)	(358.663.361)
Жалпы пайда		417.773.362	410.415.237
Жалпы және әкімшілік шығыстар	24	(23.154.890)	(9.442.860)
Өткізу шығыстары	25	(358.222.438)	(303.549.102)
Күтілетін несие залалдары бойынша резервті қайтару		–	1.142.139
Басқа да операциялық кірістер		184.584	15.213
Өзге де операциялық шығыстар	11	(4.913)	–
Операциялық пайда		36.580.705	98.580.627
Қатысу үлесін сатудан түскен кіріс	1	–	15.109.842
Дивидендтерден түскен кіріс	26	28.531.240	40.235.397
Қаржылық кіріс	27	17.910.874	15.857.799
Қаржылық шығындар	27	(22.202.028)	(19.584.903)
Теріс бағамдық айырма, нетто		(2.973.790)	(11.463.193)
Еншілес ұйымдарға салынған инвестициялардың құнсыздануынан болған зиян	6	(2.064.438)	(5.333.267)
Салық салынғанға дейінгі пайда		55.782.563	133.402.302
Табыс салығы бойынша шығыстар	28	(9.377.440)	(25.226.420)
Бір жылғы таза пайда		46.405.123	108.175.882
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны		–	–
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы жиынтық кірістің жиыны		46.405.123	108.175.882
Акцияға пайда			
Бас компанияға келетін жылғы акцияға арналған базалық және бөлінген пайда	15	0,13	0,31

Экономика және қаржы жөніндегі
Бас директордың орынбасары

Т.Ж. Жанұзақ

Бас бухгалтер

Б.Н. Мельдеханов

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

Мың теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін	
		2019 жылғы	2018 жылғы
Операциялық қызметтен болған ақша ағындары			
Клиенттерден түсімдер		859.978.578	824.277.209
Бюджеттен салықтарды қайтару		20.668.920	–
Басқарушы қаламақысы бойынша ақшалай түсімдер		–	14.180.776
Алынған сыйақы		8.332.506	6.400.310
Басқа да түсімдер		187.745	185.567
Өнім жеткізушілерге төлемдер		(864.104.521)	(730.723.601)
Төленген табыс салығы		(21.200.000)	(16.862.000)
Өзге де салықтар және бюджетке төлемдер		(11.500.867)	(11.684.880)
Төленген пайыздар	31	(19.304.041)	(14.730.295)
Жұмыскерлерге төлемдер		(2.178.601)	(2.170.892)
Басқа да төлемдер		(1.031.085)	(3.288.053)
Операциялық қызметтен түскен таза ақша ағындары		(30.151.366)	65.584.141
Инвестициялық қызметтен болатын ақша ағындары			
Қатысу үлесін сатудан түскен түсімдер	1	–	14.473.042
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан түскен ақша қаражатының түсімдері		1.432.000	–
Айналымнан тыс қаржы активтерін сатудан түскен ақша қаражаты	11	194.848	3.869.038
Банк депозиттерін қайтару		751.546	255.846
Алынған дивидендтер	26	28.531.240	45.410.196
Байланысты тараптар өтеген қарыздар	9	25.500.000	62.294.978
Еншілес компанияның капиталын алу	6	4.000.000	–
Бағалы қағаздарды сатудан түскен түсімдер	31	–	11.910.001
Айналымнан тыс қаржы активтерін сатып алу	11	(3.391.870)	–
Банк салымдарын орналастыру		(565.040)	(255.395)
Негізгі құралдарды, материалдық емес активтер мен барлау және бағалау бойынша активтерді сатып алу		(4.527.016)	(1.642.780)
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	9	–	(57.032.435)
Еншілес ұйымдарға инвестициялар	6	(82.399.719)	(89.023.737)
Бағалы қағаздарды сатып алу	31	–	(11.910.001)
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары		(30.474.011)	(21.651.247)
Қаржылық қызметтен ақша ағындары			
Пайыздық қарыздар мен шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша түсімдер	16, 17	–	65.832.000
Жалдау бойынша міндеттемелерді өтеу		(562.620)	–
Байланысты тараптан алынған қарыздарды өтеу	18	(25.321.800)	(18.524.500)
Акционермен операциялар бойынша басқа да төлемдер		(5.700.000)	–
Қарызды ұйымдастыру үшін комиссия		–	(694.512)
Қаржылық қызметтен болған таза ақша ағындары		(31.584.420)	46.612.988
Ақша қаражаты мен оның баламалары бойынша таза бағамдық айырма		(1.528.250)	7.653.500
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы таза өзгеріс		(93.738.047)	98.199.382
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	12	101.104.042	2.904.660
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары	12	7.365.995	101.104.042

Экономика және қаржы жөніндегі
Бас директордың орынбасары

Т.Ж. Жанұзақ

Бас бухгалтер

Б.Н. Мелдеханов

6-43 бет аралығындағы қоса берілген ескертпелер осы жекелеген қаржылық есептіліктің ажыратылмас бөлігі болып табылады.

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЖЕКЕЛЕГЕН ЕСЕП

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін

<i>Мың теңгемен</i>	Жарғылық капитал	Қосымша төленген капитал	Бөлінбеген пайда	Жиыны
2017 жылғы 31 желтоқсанға	192.623.055	20.338.142	114.083.051	327.044.248
9 ХҚЕС-ті (IFRS) қолданудың әсері	–	–	(21.678.734)	(21.678.734)
2018 жылғы 1 қаңтарға	192.623.055	20.338.142	92.404.317	305.365.514
Бір жылғы таза пайда	–	–	108.175.882	108.175.882
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	–	–	108.175.882	108.175.882
Акционерден болған жарна (15-ескертпе)	–	1.792.694	–	1.792.694
Акционермен басқа да операциялар (15-ескертпе)	–	–	(5.700.000)	(5.700.000)
2018 жылғы 31 желтоқсанға	192.623.055	22.130.836	194.880.199	409.634.090
Бір жылғы таза пайда	–	–	46.405.123	46.405.123
Бір жылғы жиынтық кіріс жиыны	–	–	46.405.123	46.405.123
Акционерден болған жарна (15-ескертпе)	–	1.339.820	–	1.339.820
2019 жылғы 31 желтоқсанға	192.623.055	23.470.656	241.285.322	457.379.033

Экономика және қаржы жөніндегі
Бас директордың орынбасары

T.Ж. Жанұзақ

Бас бухгалтер

Б.Н. Мелдеханов

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР**2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін****1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ**

«ҚазТрансГаз» АҚ (бұдан әрі – «Компания» немесе «ҚТГ») Қазақстан Республикасы Үкіметінің (бұдан әрі – «Үкімет») 2000 жылғы 5 ақпандағы № 173 Қаулысының негізінде бекітілген және 2000 жылғы 13 наурыздағы жабық акционерлік қоғам күйінде тіркелген акционерлік қоғам болып табылады. 2004 жылғы 9 маусымда Компания Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес акционерлік қоғам болып қайта тіркелді. Компанияның бас кеңсесі Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Есіл ауданы, Әлихан Бөкейхан көшесі, 12-үй мекенжайы бойынша тіркелген.

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы АҚ (бұдан әрі – «ҚазМұнайГаз») ҚТГ-ның жалғыз акционері болып табылады. «Самұрық-Қазына» Ұлттық Әл-ауқат Қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына») арқылы Үкімет ҚазМұнайГаздың 90%-зы минус 1 (бір) акциясына иелік етеді және ҚазМұнайГаз бен Самұрық-Қазынаның барлық еншілес ұйымдары Компанияның байланысты тараптары ретінде қарастырылады (26-ескерту).

ҚР Үкіметінің 2012 жылғы 5 шілдедегі № 914 Қаулысына сәйкес ҚТГ газды өндіру және газбен қамсыздандыру саласында ұлттық оператор болып анықталды. Компанияның ұлттық оператор ретіндегі негізгі міндеті Қазақстанның тауар газындағы ішкі мұқтаждықтарын сенімді қамтамасыз ету болып табылады.

Компания қызметінің негізгі бағыттарына мыналар кіреді:

- Қазақстанда магистральды құбырлардың газ көлік жүйелерін жалпы дамыту үшін инвестициялық қызметті басқару;
- Қазақстанда газ кеніштерін әзірлеу үшін инвестициялық қызметті басқару;
- газ өнеркәсібінде жобаларды зерттеу және әзірлеу бойынша кеңес беру қызметтерін көрсету;
- шетелдік және жергілікті нарықтарда газды өткізу;
- газ өнеркәсібін дамытудың мемлекеттік бағдарламасын әзірлеу және ендіру бағдарламасына қатысу.

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның келесі ұйымдарда қатысу үлесі болды:

Атауы	Тіркелген жері	Негізгі қызметі	Қатысу үлесі	
			2019 жыл	2018 жыл
«Интергаз Орталық Азия» АҚ («ИОА»)	Қазақстан	Газды тасымалдау және сақтау, Қазақстанда газ құбырларына техникалық қызмет көрсету бойынша қызмет көрсету	100%	100%
«ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ («ҚТГ Аймақ»)	Қазақстан	Газды жергілікті қуат өндірушілерге, заңды және жеке тұлғаларға өткізу	100%	100%
«ҚазТрансГаз Өнімдері» ЖШС («ҚТГ Өнімдері»)	Қазақстан	Тасымалдау бойынша қызметтер	100%	100%
«Аманкелді Газ» ЖШС («Аманкелді Газ»)	Қазақстан	Табиғи газды және газ конденсатын барлау	100%	100%
«КМГ Кансу Оперейтинг» ЖШС	Қазақстан	Табиғи газды және газ конденсатын барлау	100%	100%
«Интергаз Файнэнс Б.В.» («ИФБВ»)	Нидерландтар	Еурооблигацияларды шығару (борыштық қаражатты тарту)	100%	100%
«ҚазТрансГаз Бишкек» ЖШҚ («ҚТГ Бишкек»)	Қырғызстан	«Бухараның газды ауданы-Ташкент-Бишкек-Алматы» магистральды газ құбырында жөндеу-қалпына келтіру жұмыстары және жаңғырту	100%	100%
«Азиялық Газ құбыры» ЖШС («АГҚ»)	Қазақстан	Қазақстан – Қытай газ құбырын салу және пайдалану	50%	50%
«Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС («БШГ»)	Қазақстан	Бейнеу-Бозой-Шымкент газ құбырын салу және пайдалану	50%	50%

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**1. КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ АҚПАРАТ (жалғасы)**

2017 жылдың 31 желтоқсанына Компания «ҚазТрансГаз Тбилиси» ЖШҚ-да («ҚТГ Тбилиси») қатысу үлесінің 100% иелік етеді. 2009 жылғы 16 наурызда Кутаиси қаласының қалалық соты Компанияны ҚТГ Тбилиси қызметін басқару мүмкіндігін беретін құқықтардан айырды. Нәтижесінде, Компания ҚТГ Тбилиси-ге бақылау жасау мүмкіндігінен айырылып, бақылаудан айырылу күнінен бастап шоғырландыруды тоқтатты.

2018 жылғы 13 қыркүйекте Компания және Грузия үкіметі дауды бейбіт жолмен реттеу туралы арбитраждық келісімге қолдарын қойды, соның нәтижесінде «ҚазТрансГаз» АҚ ҚТГ Тбилиси акцияларының 100%-ын 15.109.600 мың теңгеге (баламасы 40.000 мың АҚШ доллары) сатты. 2018 жылғы 28 қыркүйекте Компания 14.472.800 мың теңге (баламасы 40.000 мың АҚШ доллары) мөлшерінде қатысу үлесін сатудан түскен түсімді жинады.

2018 жылғы 2 қазанда Компания «Астана Газ ҚМГ» АҚ-ның 50% үлесін «Самұрық-Қазына»-ның пайдасына және кәсіпорындағы 50% үлесті «Бәйтерек» ҰБХ» АҚ еншілес ұйымы «Baiterek Venture Fund» АҚ пайдасына сатуды аяқтады. Өткізудің есептен шығарылуынан және алынған өтемақидан түскен кірістің жалпы сомасы 242 мың теңге болды. Есептен шығару күніне «Астана Газ ҚМГ» АҚ-ның таза активтері нөлге тең болды.

Қоса беріліп отырған жекелеген қаржылық есептілікті Компанияның Экономика және қаржы жөніндегі Бас директордың орынбасары мен Бас бухгалтері 2020 жылғы 20 ақпанда шығаруға бекітті.

Бұл жекелеген қаржылық есептілігі «ҚазТрансГаз» АҚ мен оның еншілес ұйымдарының шоғырландырылған қаржылық есептілігіне қосымша шығарылды. «ҚТГ» тобының шоғырландырылған қаржылық есептілігін Компанияның Экономика және қаржы жөніндегі бас директордың орынбасары мен бас бухгалтері 2020 жылғы 20 ақпанда шығаруға бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Компанияның қоса беріліп отырған жекелеген қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес («ХҚЕС жөніндегі Кеңес») бекіткен редакцияда Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Жекелеген қаржылық есептілік, есеп саясатында және осы жекелеген қаржылық есептіліктің ескертпелерінде көрсетілгендей әділ құны бойынша бағаланатын активтер мен міндеттемелерді қоспағанда, тарихи құны бойынша бағалау қағидатына сәйкес дайындалды.

Осы жекелеген қаржылық есептіліктегі барлық мәндер, өзгесі көрсетілген жағдайлардан басқа, бүтін мыңға дейін дөңгелектенген.

Есептіліктің шетел валютасын қайта есептеу*Функционалдық валюта және білдіру валютасы*

Жекелеген қаржылық есептілік Компанияның функционалдық валютасы болып табылатын қазақстандық теңгемен көрсетілген.

Операциялар және шоттар сальдосы

Шетел валютасындағы операциялар бастапқыда функционалдық валютада операция тану көрсеткіштерін қанағаттандыратын күнге қолданылатын валютаның спот-бағамы бойынша есептейді. Шетел валютасында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті күнге қолданылатын валюталық спот-бағам бойынша функционалдық валютаға қайта есептеледі. Монетарлық баптарды есептеу немесе қайта есептеу бойынша туындайтын барлық айырмалар жиынтық кіріс туралы есепте көрсетіледі.

Тарихи құнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын ақшалай емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Ақшалай емес активтер мен міндеттемелер бастапқы құнды айқындау күніне қолданылатын бағам бойынша валютада бастапқы құны бойынша ескеріледі. Монетарлық емес баптарды қайта есептеу кезінде туындайтын кірістер мен шығыстар баптың әділ құны (яғни баптар бойынша бағамдық айырмалар, өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе залал құрамында танылған әділ құнның өзгерісінен болған кірістер немесе шығыстар да тиісінше өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе залал құрамында танылады) өзгерісі нәтижесінде болған кірістерді немесе шығыстарды тану қағидаттарына сәйкес есептеледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)**Есептіліктің шетел валютасын қайта есептеу (жалғасы)***Валюталарды айырбастау бағамдары*

Қазақстан Республикасында ресми айырбас бағамдары ретінде Қазақстан қор биржасында («ҚҚБ») белгіленген орташа алынған валюта бағамдары қолданылады.

2019 жылдың 31 желтоқсанына Қазақстан қор биржасының валюталық айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 382,59 теңгеге тең болды. Бұл бағам 2019 жылғы 31 желтоқсандағы бағам бойынша АҚШ долларында көрсетілген ақшалай активтер мен міндеттемелерді қайта есептеу үшін пайдаланылды (2018 жылы: 1 АҚШ доллары үшін 384,20 теңге).

Елеулі есепті пайымдаулар, бағалау мәндері және жорамалдар

Компанияның жекелеген қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан есептілікте көрсетілетін түсімдер, шығыстар сомасына, активтерге және міндеттемелерге, сондай-ақ есепті күнге шартты міндеттемелер мен активтер туралы ақпаратты ашуға әсер ететін бағалау мәндерін және болжауларды пайымдау мен анықтау енгізуді талап етеді. Дегенмен осы жорамалдар мен бағалау мәндеріне қатысты белгісіздік мұндай жорамалдар мен бағалаулар келешекте жасалатын активтің немесе міндеттеменің баланстық құнына қатысты едәуір түзетулер жасауды қажет етуі мүмкін нәтижелерге әкеліп соқтыруы мүмкін.

Компанияның есеп саясатын қолдану процесінде басшылық жекелеген қаржылық есептілікте мойындалған сомаларға едәуір ықпал ететін келесі пайымдауларды пайдаланды:

Салық салу

Салық тәуекелдерін бағалау кезінде басшылық салық ұстанымдарының салаларына қатысты міндеттемелердің пайда болу ықтималдылығын ескереді, әрі соларға қатысты Компания салық органдарының есептеулері бойынша апелляцияларды бермейтіндігі мәлім немесе мұндай апелляциялардың шешімі сәтті болады деп есептемейді. Мұндай анықтау елеулі пайымдауларды жасауды талап етеді және салық заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілердегі өзгерістер, салық талқылауларынан өзі күтетін шешімдер бойынша күтілетін нәтижелерді және сәйкестікті тексеруге салық органдары жүзеге асыратын нәтижені анықтау нәтижесінде өзгеруі мүмкін. Салық тәуекелдері жөнінде барынша толығырақ ақпарат *30-ескертілмеде* келтірілген.

Өтелуге жататын ҚҚС бойынша резерв

Компания өтелуге жататын ҚҚС сомасы күмәнді болып табылатындығына, бірақ жылына кем дегенде бір рет талдау жасап отырады. Өтелуге жататын ҚҚС күмәнді сомасы бойынша резерв басшылықтың салық салынуға жататын ҚҚС-тың келешек айналымдарына және ҚҚС-ты ақша қаражатымен қайтаруға қатысты үміттеріне негізделген. Компания бұдан әрі ҚҚС-тың қайтарылуына немесе есепке алынуына өз құқығын қорғай алатындығын анықтау үшін басшылықтың елеулі пайымдаулары қажет. Барынша толық ақпарат *10-ескертілмеде* келтірілген.

Кейінге қалдырылған салық активтері

Кейінге қалдырылған салық активтері салық салынатын уақытша айырмалар мен осындай шығыстардың коммерциялық сипатының негізделетіндігі мүмкіндігі бар дәрежеде барлық есептен шығарылатын уақытша айырмалар бойынша, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиясының сәтті қолданылуы танылады. Барынша толық ақпарат *28-ескертілмеде* келтірілген.

Қаржы құралдарының әділ құны

Қаржы активтерінің және қаржы міндеттемелерінің әділ құны осы активті нарықтар негізінде анықталмайтын жағдайларда, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып, анықталады.

Мүмкіндігіне қарай осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде алайда, бұл іс жүзінде жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайларда, бақылаушы нарықтардан түсетін ақпарат пайдаланылады, әділ құнды белгілеу үшін пікірдің белгілі бір үлесі талап етіледі. Пайымдаулар өтімділік тәуекелін, несиелік тәуекелді және өзгермелілікті қамтиды. Бағалау мен пайымдаулардағы өзгерістер қаржы құралдарының әділ құнына ықпал ете алады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ (жалғасы)****Елеулі есепті пайымдаулар, бағалау мәндері және жорамалдар (жалғасы)***Күтілетін несие залалдарына резерв*

Басшылық клиенттердің қажетті төлемдерді жасау қабілетсіздігінің нәтижесінде туындайтын есепті залалдарды есепке алу үшін күмәнді берешек бойынша резервті қалыптастырады. Компания қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несие залалдарының пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздануы

Компания әрбір есепті күнгі жағдай бойынша еншілес кәсіпорындарға инвестициялар құнсыздануының объективті белгілерінің болуын бағалайды. Мұндай белгілер болғанда, Компания инвестициялардың өтелетін құнын дербес бағаланатын инвестицияларға қолданылатындай етіп есептейді. Инвестициялардың өтелетін құны өткізу шығыстары мен пайдалану құнын шегере отырып инвестициялардың әділ құнынан ең үлкен мәнін білдіреді. Инвестициялардың өзіндік құны өтелетін құннан асқан жағдайда, инвестиция құнсызданған болып есептеледі және инвестициялардың өзіндік құны өтелетін құнға дейін есептен шығарылады. Пайдалану құндылығы мұндай инвестицияларға қолданылатын тәуекелдерді ескере отырып, пайыздың ағымдағы нарықтық мөлшерлемесін пайдалана отырып есептелген, ақша ағындарының болжамды келешек ағындарының дисконтталған құнын білдіреді. Өткізу бойынша шығындарды шегере отырып әділ құнды есептеу кезінде Компания тиісті бағалау үлгісі пайдаланады. Бұл есептеулер ұқсас инвестицияларға бағасы белгіленетін бағалармен немесе әділ құнның басқа да қолдағы индикаторларымен толықтырылады. Барынша толық ақпарат 6 және 7-ескертпелерде келтірілген.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ**Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және Компания алғаш рет қолданатын қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер**

Келесі жаңа стандарттар мен түзетулер қолданылмайды немесе Компанияға айтарлықтай әсерін тигізбейді:

- *«Қаржы құралдары: ақпаратты ашу. Әлеуетті теріс өтеумен мерзімінен бұрын өтеу туралы талаптар»* 9 ХҚЕС-ке түзету;
- *«Бағдарламаға өзгерістерді енгізу, бағдарламаны қысқарту немесе бағдарлама бойынша міндеттемелерді өтеу»* 19 ХБЕС-ке түзетулер;
- *«Қауымдасқан компаниялар мен бірлескен кәсіпорындарға ұзақ мерзімді салымдар»* 28 ХБЕС-ке түзетулер;
- *«Бизнесті біріктіру»* 3 ХҚЕС (жыл сайынғы жетілдірулер, кезеңі 2015-2017 жылдар);
- *«Бірлескен қызмет туралы келісімдер»* 11 ХҚЕС (жыл сайынғы жетілдірулер, кезеңі 2015-2017 жылдар);
- *«Пайда салықтары»* 12 ХҚЕС (IAS) (жыл сайынғы жетілдірулер, кезеңі 2015-2017 жылдар);
- *«Пайдаға салынатын салықты есептеу қағидаларына қатысты белгісіздік»* 23 КРМФО (IFRIC).

16 ХҚЕС (IFRS) «Жалдау»

Компания 16 ХҚЕС-ті (IFRS) алғаш рет қолданды. Бухгалтерлік есептің бұл жаңа стандартын қабылдаудың нәтижесінде болған өзгерістердің сипаты мен әсері төменде сипатталған. Кейбір басқа түзетулер мен түсіндірмелер алғаш рет 2019 жылы қолданылады, бірақ Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді. Компания шығарылған, бірақ әлі күшіне енген қандай да бір стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

16 ХҚЕС «Жалдау» 17 ХБЕС-ті ауыстырады, 4 КРМФО «Келісімде жалдау белгілерінің болуын айқындау» түсіндірмесі, 15 ПКР «Операциялық жалдау – стимулдар» түсіндірмесі және 27 ПКР «Заңгерлік жалдау нысаны бар операциялардың мәнін айқындау» түсіндірмесі. Стандарт жалдау туралы ақпаратты мойындау, бағалау, ұсыну және ашып көрсету қағидаларын белгілейді және жалға алушылардың баланста есепке алудың бірыңғай моделін пайдалана отырып жалдау шарттарының көпшілігі үшін активтер мен міндеттемелерді ескеруін талап етеді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**

Жаңа стандарттар, түсіндірмелер және Компания алғаш рет қолданатын қолданыстағы стандарттар мен түсіндірмелерге түзетулер (жалғасы)

16 ХҚЕС (IFRS) «Жалдау» (жалғасы)

16 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес жалға беруші үшін есепке алу тәртібі 17 ХҚЕС-тің (IAS) талаптарымен салыстырғанда іс жүзінде өзгермейді. Жалға берушілер жалдауды 17 ХҚЕС (IAS) ұқсас қағидастарды пайдалана отырып, операциялық немесе қаржылық жалдау ретінде жіктеуді жалғастырады. Осылайша, 16 ХҚЕС (IFRS) қолдану Компания жалға беруші болып табылатын жалдау шарттарының есепке алынуына әсерін тигізбеді.

Компания 2019 жылғы 1 қаңтарда бастапқы қолданылу күніне түрлендірілген ретроспективті әдісті пайдалана отырып 16 ХҚЕС-ті (IFRS) қолданды. Стандартқа өту кезінде Компания бастапқы мойындау күніне 17 ХҚЕС пен 4 КИМСФО қолдана отырып стандартты жалдау шарттары ретінде бұрын айқындалған шарттарға ғана қолдануға мүмкіндік беретін іс жүзіндегі сипаттағы жеңілдетуді пайдалануды шешті. Сондай-ақ Компания солар бойынша жалдау мерзімі жалдаудың басталу күніне 12 айдан артық емес мерзімді құрайтын және сатып алу опционын (қысқа мерзімді жалдау) қамтитын жалдау шарттары үшін, сондай-ақ солар бойынша базалық активтің төмен құны бар (төмен құны бар активтерді жалдау) жалдау шарттары үшін мойындаудан босатуды пайдалануды шешті.

2019 жылдың 1 қаңтарына қаржылық жағдай туралы есепке әсері:

<i>Мың теңгемен</i>	2018 жылғы 31 желтоқсанға (аудит жүргізілген)	16 ХҚЕС-ті (IFRS) қолданудың әсері	2019 жылғы 1 қаңтарға (аудит жүргізілмеген)
Активтер			
Негізгі құралдар	1.428.127	1.159.700	2.587.827
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер	–	1.159.700	1.159.700
Берілген аванстар (қысқа мерзімді активтер)	1.856.939	(591.009)	1.265.930
Меншікті капитал мен міндеттемелер			
Капитал			
Бөлінбеген пайда	194.880.199	–	194.880.199
Міндеттемелер			
Жалдау бойынша міндеттемелер	–	568.691	568.691

Төменде 16 ХҚЕС қабылданғаннан кейін Компанияның жаңа есеп саясатында баяндалған.

«Пайдаға салынатын салықты есептеу қағидаларына қатысты белгісіздік» 23 КРМФО (IFRIC) түсіндіру

Түсіндіру 12 ХҚЕС-тің (IAS) қолданылу аясына жатпайтын салықтар мен алымдарға қолданылмайды, сондай-ақ айқындалмаған салықтық баяндаулармен байланысты пайыздар мен айыппұлдарға қатысты ерекше талаптарды қамтымайды. Атап айтқанда, түсіндіру келесі мәселелерді қарастырмайды:

- ұйым айқындалмаған салықтық баяндауларды бөлек қарастырма;
- ұйым салық органдарының салықтық баяндауларды тексеруге қатысты жасайтын жорамалдар;
- ұйым салық салынатын пайданы (салық залалын), салық базасын, пайдаланылмаған салық залалдарын, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен салық мөлшерлемелерін қалайша айқындайды;
- ұйым фактілер мен жағдайлардың өзгеруін қалайша қарастырады.

Компания әрбір анықталмаған салық түсіндірмесін бөлек немесе бір немесе бірнеше басқа анықталмаған салық түсіндірмелерімен бірге талқылау қажеттілігін айқындайды және белгісіздікті шешу нәтижесін барынша дәл болжауға мүмкіндік беретін тәсілді пайдаланады.

Түсіндіру қабылданғаннан кейін Компания оның қандай да бір айқындалмаған салық позицияларының, әсіресе трансферттік баға белгілеуге қатысы бар позициялардың бар-жоғын қарастырды. Компанияның және оның еншілес ұйымдарының түрлі юрисдикциялардағы салық есептілігіне трансферттік баға белгілеумен байланысты есептен шығарулар жатады және салық органдары бұл салық түсіндірмелерін даулай алады. Салықтық сәйкестікті және трансферттік баға белгілеуді зерделеудің негізінде Компания салық түсіндірмелерін салық органдары қабылдай алады (еншілес ұйымдарға қатысы барларды қоса) деген ықтималдылықты айқындады. Түсіндірме Компанияның жекелеген қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбеген стандарттар**

Төменде Компанияның қаржылық есептілігін шығару күніне шығарылған, бірақ күшіне енбеген жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірмелер келтіріледі. Компания бұл жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірмелерді, егер қолданылатын болса, олардың күшіне ену күнінен бастап қолдануға ниет білдіріп отыр. Келесі жаңа стандарттар мен түзетулер қолданылмайды немесе Компанияға айтарлықтай әсерін тигізбейді:

- 17 ХҚЕС (IFRS) «Сақтандыру шарттары»;
- «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету. Бизнесі айқындау» 3 ХҚЕС-ке түзету;
- «Маңыздылықты айқындау» 1 ХҚЕС-ке (IAS) және 8 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер.

Активтер мен міндеттемелерді ағымдағы және ұзақ мерзімді етіп жіктеу

Қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте Компания активтер мен міндеттемелерді олардың қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді етіп жіктелуінің негізінде ұсынады. Актив қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- оны сату болжанса немесе ол әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде сатуға және тұтынуға арналса;
- ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін арналса;
- оны есепті кезеңнен кейін 12 (он екі) айдың ішінде өткізу болжанса; немесе
- есепті кезеңнен кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға немесе айырбастауға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ол ақша қаражатын немесе олардың баламаларын білдіреді.

Барлық басқа активтер ұзақ мерзімді ретінде жіктеледі.

Міндеттеме қысқа мерзімді болып табылады, егер:

- оны операциялық циклдің шеңберінде өтеу болжанса;
- ол негізінен сауда жасау мақсаттары үшін ұсталса;
- ол есепті кезең аяқталғаннан кейін 12 (он екі) айдың ішінде өтелуге тиіс болса; немесе
- есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде 12 (он екі) айдың ішінде міндеттемелердің өтелу мерзімін ұзартуға сөзсіз құқығы болмаса.

Компания барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімділер ретінде жіктейді.

Мерзімі ұзартылған салық активтері мен міндеттемелер айналымнан тыс/ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Әділ құнды бағалау

Активтің сатылғаны үшін түскен немесе бағалау күніне нарық қатысушыларының арасындағы әдеттегі операцияның шеңберінде міндеттемелердің берілгені үшін төленген баға әділ құн болып табылады. Әділ құнды бағалау активті сату немесе міндеттемені беру бойынша операция:

- не бұл актив немесе міндеттеме үшін негізгі нарықта;
- не бұл актив немесе міндеттеме үшін барынша қолайлы нарықта негізгі нарықтың жоқтығы шартында болатындығын болжайды.

Компания негізгі немесе барынша қолайлы нарыққа қол жеткізе алуы тиіс.

Активтің немесе міндеттеменің әділ құны активтің немесе міндеттеменің бағасын айқындау кезінде нарыққа қатысушылар пайдаланатын жорамалдарды пайдалана отырып бағаланады, бұл ретте нарыққа қатысушылар өздерінің ең шынайы мүдделерінде іс-қимыл жасайды. Қаржылық емес активтің әділ құнын бағалау нарық қатысушысының активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланудан немесе оны мұндай активті барынша жақсы және барынша тиімді тәсілмен пайдаланатын басқа нарық қатысушысына сатудан болатын экономикалық пайданы жасау мүмкіндігін ескереді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Әділ құнды бағалау (жалғасы)**

Компания мұндай бағалау әдістерін пайдаланады, әрі олар қалыптасқан жағдайларда қолайлы болып табылады және солар үшін әділ құнды бағалау үшін жеткілікті болып табылады, бұл ретте орынды қадағаланатын бастапқы деректерді пайдалана отырып, қадағаланбайтын бастапқы деректерді мейлінше аз пайдаланады.

Әділ құны бойынша жекелеген қаржылық есептілікте бағаланатын немесе жекелеген қаржылық есептілікте ашылып көрсетілетін барлық активтер мен міндеттемелер жалпы әділ құнды бағалау үшін елеулі болып табылатын ең төменгі деңгейдегі бастапқы деректердің негізінде әділ құн көздерінің төменде сипатталған иерархиясының шеңберінде жіктеледі:

- 1-деңгей – ұқсас активтер немесе міндеттемелер бойынша (қандай да бір түзетулерсіз) белсенді нарықта нарықтық баға белгілеулері.
- 2-деңгей – әділ құнды бағалау үшін маңызды болатын иерархияның ең төменгі деңгейіне жататын бастапқы деректер нарықта тікелей немесе жанама байқалатын болып табылатын бағалау үлгілері.
- 3-деңгей – иерархияның ең төмен деңгейіне жататын бастапқы деректердің әділ құны бойынша бағалау үшін елеулі болатын бағалау модельдері нарықта қадағаланбайтын болып табылады.

Әділ құн туралы ақпаратты ашып көрсету мақсатында Компания активтер мен міндеттемелерді олардың сипатының, оларға тән сипаттамалар мен тәуекелдердің, сондай-ақ жоғарыда көрсетілгендей әділ құн көздерінің иерархиясында қолданылатын деңгейдің негізінде жіктеді.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдар бухгалтерлік есепте жинақталған тозуды және олар болған жағдайда жинақталған құнсыздандудан болған шығындарды шегере отырып бастапқы құны бойынша ескеріледі. Негізгі құралдардың бастапқы құнына сатып алу құны, оның ішінде импорт алымдары және өтелмейтін салықтар, егер мойындау шарттарын қанағаттандыратын болса, ұзақ мерзімді активтердің құрылысына тікелей жататын қарыздар бойынша шығындар, құрал-жабдықтың бөліктерін ауыстыру құны, сондай-ақ активті жұмыс күйіне келтіруге және оны мақсатты пайдалану орнына жеткізуге байланысты кез келген тікелей шығындар кіреді.

Күтілетін келешек экономикалық пайданың бастапқыда бағаланған көрсеткіштерінен артық (пайдалы қызмет ету мерзімінің, қуаттылықтың және т.б. ұлғаюы) ұлғаюына әкеліп соқтыратын шығындар негізгі құралдардың қосымша құны ретінде капиталдандырылады. Белгілі бір уақыт аралығында негізгі құралдардың едәуір құрамдастарын ауыстыру қажет болғанда, Компания осы сияқты құрамдастарды оларға сәйкес болатын дербес пайдалы қызмет ету мерзімдерімен жеке активтер ретінде мойындайды және оларды тиісінше амортизациялайды. Сол сияқты, елеулі техникалық шөлып тексеруді жүргізген кезде сонымен байланысты шығындар, егер мойындаудың критерийлері орындалса, құрал-жабдықты ауыстыру ретінде негізгі құралдардың баланстық құнында мойындалады. Жөндеуге және техникалық қызмет көрсетуге жұмсалатын барлық басқа шығындар олар болған сәтте пайда немесе залал құрамында мойындалады.

Негізгі құралдардың, газды емес активтердің тозуы (газ активтерінен басқа) төменде көрсетілгендей пайдалы қызмет етудің есепті мерзімінің ішінде тікжелілік әдістің негізінде есептеледі:

	Жылдар саны
Ғимараттар мен құрылыстар	20-50
Машиналар мен құрал-жабдықтар	3-30
Көлік құралдары	5-20
Басқасы	3-20

Жерге арналған амортизация есептелмейді.

Негізгі құралдың объектісін және бастапқыда мойындалған кез келген едәуір бөлікті мойындауды тоқтату олардың шығуы кезінде немесе егер келешекте мұндай активті пайдаланудан немесе шығуынан экономикалық пайданы алу күтілмеген жағдайда болады. Активті тануды доғару нәтижесінде туындайтын кіріс немесе шығыс (активтің шығуынан және теңгерімдік құнынан болатын таза түсімдер арасындағы айырмашылық ретінде есептелген) активті тану доғарылған есепті жыл үшін жиынтық кіріс туралы жекелеген есепке кіргізіледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Негізгі құралдар (жалғасы)**

Активтердің қалдық құны, пайдалану мерзімі және тозуын есептеу әдістері әрбір қаржы жылының соңында қайта қаралып отырады және қажет болған кезде келесі кезеңдерде түзетіліп отырады.

Аяқталмаған құрылыс өзіндік құны бойынша ескерілген негізгі құралдардың аяқталмаған құрылысын білдіреді. Аяқталмаған құрылысқа құрылыстың, құрал-жабдықтың құны және басқа да тікелей шығындар кіреді. Аяқталмаған құрылыстың амортизациясы мұндай активтердің құрылысы аяқталғанда және олар пайдалануға берілген уақытта басталады.

Еншілес және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар

Еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар бастапқы құны бойынша жекелеген қаржылық есептілікке қосылған.

Компания бақылайтын, әдетте, 50% артық дауыс беру құқығымен акцияларға иелік етуді білдіретін, барлық кәсіпорындар еншілес ұйымдар болып табылады. Компания бірлескен бақылауы бар, бірақ бақыламайтын барлық кәсіпорындар бірлескен кәсіпорындар болып табылады, әдетте, 50%-ға дейін дауыс беру құқығымен акцияларға иелік етуді білдіреді.

Компания инвестицияларды оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер инвестициялардың ағымдағы құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздану мүмкіндігіне бағалайды. Егер құнсызданудың мұндай көрсеткіштері болса, Компания инвестициялардың өтелетін құнын бағалайды. Инвестициялардың баланстық құны олардың өтелетін құнынан асқанда, мұндай инвестициялар құнсызданған деп қарастырылады және олардың құны өтелетін құнға дейін төмендетіледі.

Жалдау

Шарттың жасалу сәтіне Компания жалдау келісімі жалдау болып табылатындығын не болмаса белгілерін қамтитындығын бағалайды. Өзгеше айтқанда, Компания шарт сәйкестендірілген активті белгілі бір уақыт кезеңінің ішінде өтемақының орнына пайдаланылуын бақылау құқығын беретіндігін айқындайды.

Компания жалға алушы ретінде

Компания, қысқа мерзімді жалдауды және төмен құны бар активтерді жалдауды қоспағанда, барлық жалдау шарттарын мойындауға және бағалауға бірыңғай тәсілді қолданады. Компания жалдау төлемдерінің жасалуына қатысты жалдау міндеттемелерін және пайдалану құқығы нысанындағы активтерді мойындайды, олар базалық активтерді пайдалану құқығын білдіреді.

(а) Пайдалану құқығы нысанындағы активтер

Компания жалдаудың басталу күніне (яғни базалық актив пайдалану үшін қолжетімді болатын күнге) пайдалану құқығы нысанындағы активтерді мойындайды. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер, жалдау бойынша міндеттемелерді қайта бағалауға түзете отырып жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған залалды шегере отырып, бастапқы құны бойынша бағаланады.

Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің бастапқы құнына жалдау бойынша мойындалған міндеттемелердің көлемі, болған бастапқы тікелей шығындар және жалдаудың басталу күніне немесе жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді шегере отырып жасалған жалдау төлемдері жатады. Пайдалану құқығы нысанындағы активтер жалдау мерзімінің бойына тікжелілік әдіспен амортизацияланады.

Егер жалдау мерзімінің соңында жалға алынған активке меншік құқығы Компанияға өтетін болса немесе егер активтің бастапқы құны оны сатып алуға арналған опционның орындалуын көрсетсе, актив оның пайдалы қызмет ету мерзімінің бойына амортизацияланады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Жалдау (жалғасы)**

Компания жалға алушы ретінде (жалғасы)

(б) Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдаудың басталу күніне Компания жалдау мерзімінің ішінде жүзеге асырылатын жалдау төлемдерінің келтірілген құны бойынша бағаланатын жалдау міндеттемелерін мойындайды. Жалдау төлемдеріне алынуға жататын жалдау бойынша кез келген ынталандыратын төлемдерді, индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болатын құбылмалы жалдау төлемдерін және тарату құнының кепілдіктері бойынша төленетін сомаларды шегере отырып белгіленген төлемдер жатады. Жалдау төлемдеріне, егер Компанияның бұл опционды орындайтындығына жеткілікті сенімділік болса, сатып алу опционын орындау бағасы және егер жалдау мерзімі Компанияның жалдауды тоқтату опционын әлеуетті орындауын көрсететін болса, жалдауды тоқтату үшін айыппұлдарды төлеу жатады. Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді болмайтын құбылмалы жалдау төлемдері мұндай төлемдердің жүзеге асырылуына әкеп соқтыратын оқиға немесе талап орын алатын кезеңде шығыстар ретінде танылады.

Жалдау төлемдерінің келтірілген құнын есептеу үшін Компания жалдаудың басталу күніне қосымша қарыз қаражатын тарту мөлшерлемесін пайдаланады, өйткені жалдау шартында көзделген пайыздық мөлшерлеме оңай айқындала алмайды. Жалдаудың басталу күнінен кейін жалдау бойынша міндеттемелер көлемі пайыздардың есептелуін көрсету үшін ұлғайтылады және жүзеге асырылған жалдау төлемдерін көрсету үшін азайтылады. Сонымен бірге, Компания жалдау мерзімі түрлендірілген, өзгертілген, жалдау төлемдері өзгертілген немесе базалық активті сатып алу опционын бағалау амалы өзгертілген жағдайда жалдау бойынша міндеттемелердің баланстық құнын қайта бағалайды.

(в) Қысқа мерзімді жалдау және төмен құны бар активтерді жалдау

Компания қысқа мерзімді жалдауға қатысты мойындаудан болған босатуды техника мен жабдықты қысқа мерзімді жалдау шарттарына қолданылады. Сондай-ақ Компания төмен құны бар офистік жабдықты жалдауға қатысты мойындаудан босатуды құны төмен деп есептелетін активтерді жалдау шарттарына қолданады. Қысқа мерзімді жалдау мен төмен құны бар активтерді жалдау бойынша жалдау төлемдері жалдау мерзімінің бойына желілік әдіспен шығыстар ретінде танылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық жылжымайтын мүлік алғашқыда, мәміле бойынша шығындарды қоса алғанда, бастапқы құны бойынша бағаланады. Компания нақты шығындар бойынша есепке алу моделін қабылдағандықтан, алғаш рет танылғаннан кейін инвестициялық меншік «Негізгі құралдар» 16 ХКЕС-те (IAS) баяндалған нақты шығындар бойынша есепке алу моделіне сәйкес ескеріледі, – жинақталған амортизацияны шегере отырып және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып бастапқы құны. Амортизация 2-100 жыл пайдалы қызмет етудің күтілетін қалған орта мерзімінің ішінде тікжелілік әдістің негізінде есептеледі.

Инвестициялық жылжымайтын мүліктің танылуы ол шыққан кезде не болмаса егер ол пайдаланудан шығарылса және оның шығуынан келешекте экономикалық пайда күтілмесе, тоқтатылады. Шығудан туындайтын таза түсімдер мен активтің баланстық құны арасындағы айырма оны мойындау тоқтатылған кезеңде пайда немесе зиян туралы есепте мойындалады.

Қаржы активтері***Бастапқы тану және бағалау***

Қаржы активтері бастапқыда танылған кезде кейіннен амортизацияланған құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі шартта көзделген қаржы активі мен Компания бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір құрамдасын қамтымайтын сауда дебиторлық берешекті қоспағанда.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Қаржы активтері (жалғасы)*****Бастапқы тану және бағалау (жалғасы)***

Қаржы активін амортизацияланған құны бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуы негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады. Солар бойынша ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және пайыздардың есебінен тек төлемдер болып табылмайтын қаржы активтері пайдаланылатын бизнес-модельге қарамастан пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша жіктеледі және бағаланады.

Заңнамада немесе белгілі бір нарықта қабылданған ережелерде белгіленген мерзімде активті жеткізуді талап ететін қаржылық активтерді сатып алу немесе сату бойынша барлық мәмілелер («стандартты талаптардағы» сауда) мәмілені жасау күніне, яғни Компания өз мойнына активті сатып алу немесе сату міндеттемесін қабылдаған күнге мойындалады.

Кейінгі бағалау

Қаржы активтерін одан кейін бағалау былайша оларды жіктеуге байланысты болады:

Амортизациялық құны бойынша қаржы активтері

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зияндар активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында мойындалады.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте әділ құны бойынша ескеріледі, ал олардың әділ құнының таза өзгеруі жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте танылады.

Тануды тоқтату

Қаржы активі (немесе қолданылуына қарай – қаржы активінің бір бөлігі немесе сол сияқты қаржы активтері тобының бір бөлігі) қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте мойындалуын тоқтатады, егер:

- активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- Компания активтен ақша ағындарын алу құқығын ақша ағындарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша еш кешіктірмей алатын үшінші тарапқа төлеу бойынша өзіне міндеттеме алғанда; немесе (а) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайдаларды бергенде, не болмаса (б) Компания барлық тәуекелдер мен активтен түсетін пайдаларды бермегенде және сақтамаған, бірақ осы активтерді бақылау функциясын берген жағдайда.

Егер Компания активтен ақша ағындарын алуға өзінің барлық құқықтарын берсе не болмаса транзит келісімін жасаса және бұл ретте активтен болған барлық тәуекелдер мен пайданы бермесе, бірақ оны өзінде сақтамаса, сондай-ақ жаңа активке бақылау бермесе Компания берілген активті ол өзінің қатысуын жалғастыратын дәрежеде мойындауын жалғастырады. Мұндай жағдайда Компания тиісті міндеттемені мойындайды. Берілген актив және тиісті міндеттеме Компания сақтаған құқықтар мен міндеттемелерді көрсететін негізде бағаланады.

Берілген актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтын жалғасатын қатысу келесі өлшемдердің: активтің бастапқы баланстық құны немесе төленуін Компания талап етуі мүмкін өтемақының ең көп соманың ең азы бойынша бағаланады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Қаржы активтері (жалғасы)*****Қаржы активтерінің құнсыздануы***

Компания пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық құралдарға қатысты күтілетін несиелер залалдарына (КНЗ) бағалау резервін мойындайды. КНЗ шартқа сәйкес тиесілі болатын ақша ағындары мен Компания бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе оның шамамен алынған мәнін пайдалана отырып дисконтталған алууды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырманың негізінде есептеледі. Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын несиелер сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

КНЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап несиелер тәуекелі айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық КНЗ) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін несиелер залалдарына қатысты залалдарға бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін несиелер тәуекелі айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелер залалдары) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін несиелер залалдарына қатысты залалдарға бағалау резерві құрылады.

Сауда дебиторлық берешекке және шарт бойынша активтерге қатысты Компания КНЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Компания несиелер тәуекелінің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін күтілетін несиелер залалдарына тең сомда залалдарға бағалау резервін мойындайды. Компания қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несиелер залалдарының пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Дегенмен, белгілі бір жағдайларда Компания, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Компания ұстап қалатын несиелер сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Компанияның шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса, қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер Компанияның шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттері болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

Қаржылық міндеттемелер***Бастапқы тану және бағалау***

Қаржылық міндеттемелер бастапқы мойындау кезінде тиісінше пайда немесе залал; несиелер мен қарыздар, кредиторлық берешек немесе тиімді хеджирлеу кезінде хеджирлеу құралдары ретінде белгіленген туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Барлық қаржылық міндеттемелер бастапқыда әділ құны бойынша танылады, ал қарыздар, тартылған қаражат пен кредиторлық берешек болған жағдайда, мәміле бойынша солармен тікелей байланысты шығындар шегере отырып.

Кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді одан кейінгі бағалау олардың жіктелуіне былайша тәуелді болады:

Қарыздар мен несиелер

Бастапқыда мойындалғаннан кейін пайыздық несиелер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар, оларды тануды тоқтатқанда, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы амортизацияның есептелуіне қарай жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы жиынтық кіріс туралы жекелеген есепте қаржыландырудан болған шығындар құрамына енгізіледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)***Кейінгі бағалау (жалғасы)**Қаржылық кепілдік шарттары*

Қаржылық кепілдік шарты соған сай кепілдікті беретін тарап бұл шарт бойынша бенефициарға белгілі бір борышкердің белгіленген мерзімде шарттың бастапқы немесе қайта қаралған талаптарына сәйкес төлемді жасай алмауының салдарынан болған шығынды өтеу үшін белгілі бір соманы төлеуге міндеттенетін шарт деп аталады. Қаржылық кепілдік шарттары бастапқыда кепілдіктің шығуымен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындарды ескере отырып әділ құны бойынша міндеттеме ретінде мойындалады.

Кейіннен міндеттеме ең үлкен өлшемі бойынша бағаланады: 37 ХҚЕС-ке (IAS) сай есепті күнге (2018 жылдың 1 қаңтарына дейін) қолдағы міндеттемелерді өтеуге қажетті шығындардың ең үздік бағалануы немесе 9 ХҚЕС-ке (IFRS) сай есептелген бағаланған несиелер залалдары бойынша резерв және жинақталған амортизацияны шегере отырып міндеттемелердің бастапқыда мойындалған сомасы.

Сауда кредиторлық берешек

Кредиторлық берешек бойынша міндеттемелер Компания шоттарының жазылып берілуіне қарамастан алынған тауарлар мен қызметтер үшін келешекте төленуі тиіс соманың әділ құны болып табылатын бастапқы құны бойынша ескеріледі.

Тануды тоқтату

Қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады. Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың баланстық құндағы айырмасы жиынтық кіріс туралы есепте мойындалады.

Қаржы құралдарының өзара есепке алынуы

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынуы тиіс, ал нетто-сомасы қазіргі сәтте мойындалған сомаларды өзара есепке алуға және есеп айырысуды нетто-негізде жасағысы келгенде, активтерді өткізуге және осымен бірге міндеттемелерді өтеуге заңмен қорғалған құқық болғанда ғана қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте ұсынылуы тиіс.

Қаржы құралдарының әділ құны

Олармен сауда әрбір есепті күні белсенді нарықтарда жүзеге асырылатын қаржы құралдарының әділ құны мәміле бойынша шығындар шегерілместен нарықтық баға белгіленімдері немесе дилерлердің баға белгіленімдері (ұзын позициялар үшін сатып алуға арналған баға белгіленімдері және қысқа позицияларды сатуға арналған баға белгіленімдері) негізге алынып анықталады.

Олармен сауда белсенді нарықта жүзеге асырылмайтын қаржы құралдары үшін әділ құн тиісті бағалау әдістемелерін қолдану жолымен анықталады. Мұндай әдістемелерге таяу арада коммерциялық негізде жасалған мәмілелердің бағаларын пайдалану, сол сияқты құралдардың ағымдағы әділ құнын пайдалану; дисконтталған ақша ағындарын талдау не болмаса басқа да бағалау модельдері кіруі мүмкін.

Тауар-материалдық қорлар

Материалдар мен шикізат өзіндік құнының ең аз мәні және таза өткізу құны бойынша ескеріледі.

Тауар-материалдық қорлардың құны ФИФО әдісінің негізінде ескеріледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Қаржылық емес активтердің құнсыздануы**

Компания әрбір есепті күнге активтің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын айқындайды. Егер мұндай белгілер бар болып шықса немесе активтің құнсыздану затына жыл сайынғы тексеруді жүргізу қажет болып қалса, Компания активтің өтелетін құнының бағалауын жасайды. Активтің немесе ақша ағындарын жасайтын бөлімшенің (бұдан әрі – «ААЖБ») өтелетін құны, өткізу бойынша шығындарды шегере отырып, ААЖБ активінің әділ құнынан және оны пайдалану құнынан асады. Өтелетін құн негізінен басқа активтер немесе активтер тобы жасайтын ағындардан тәуелсіз ақша қаражатының ағындарын актив жасаған жағдайда ғана жеке актив үшін анықталады. Егер активтің немесе ақша ағымдарын жасайтын бөлімшенің баланстық құны оның өтелетін құнынан асып кетсе, актив құнсызданған болып есептеледі және өтелетін құнына дейін есептен шығарылады.

Пайдаланудан болатын құндылықты бағалау кезінде болашақтағы ақша ағындары келтірілген құнға дейін дисконттау мөлшерлемесі бойынша активке тән ақша мен тәуекелдердің уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салғанға дейін дисконтталады. Сату шығындарын шегере отырып әділ құнды айқындау кезінде тиісті бағалау үлгісі қолданылады. Бұл есептер бағалау коэффициенттерімен, еншілес кәсіпорындар акцияларының нарығында еркін айналыстағы бағаларды белгілеумен немесе әділ құнның өзге де қол жетімді көрсеткіштерімен расталады.

Компания жекелеген активтер жататын әрбір ААЖБ үшін жеке әзірленетін мұқият жоспарларға және болжамды есептеулерге сүйене отырып құнсыздану сомасын айқындайды.

Бұл жоспарлар мен болжамды есеп айырысулар әдетте 5 (бес) жылға жасалады. Бұдан да ұзақ кезеңдер үшін бес жылдан кейін келешек болжанатын ақша ағындарына қатысты қолданылатын ұзақ мерзімді өсу қарқындары есептеледі.

Жалғасып отырған қызметтің құнсыздануынан болған шығындар жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте құнсызданған актив функциясына сәйкес келетін шығыстар санатында көрсетіледі.

Әрбір есепті күнге бұрын мойындалған құнсыздану бойынша шығындардың жойылғанын немесе олардың азайғанын көрсететін қандай да бір белгілерінің бар екендігіне қатысты бағалау жүргізілді. Егер мұндай белгі бар болса, Компания активтің немесе ААЖБ-ның өтелетін құнын есептейді. Құнсызданудан болатын бұрын танылған шығындар, егер құнсызданудан болатын шығынды соңғы рет таныған уақыттан бастап активтің өтелетін соманы айқындау үшін пайдаланылған жол берілімде өзгеріс орын алған жағдайда ғана қалпына келтіріледі. Қалпына келтіру активтің баланстық құны оның өтелетін құнынан асып кетпеуімен, сондай-ақ амортизацияны шегеріп тастағанда баланстық құнынан аспауымен шектелген, бұл актив егер алдыңғы жылдары құнсызданудан болған зиян деп танылмаған жағдайда, баланстық құны бойынша танылуы мүмкін. Құнның мұндай қалпына келтірілуі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындалады.

Ақша қаражаты және қысқа мерзімді депозиттер

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі ақша қаражаты мен олардың баламаларына банктердегі және кассадағы ақша қаражаты, сондай-ақ 3 (үш) айдан аспайтын бастапқы өтеу мерзімі бар қысқа мерзімді банк салымдары кіреді.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің мақсаттары үшін ақша қаражаты мен олардың баламалары жоғарыда көрсетілгендей ақша қаражаты мен қысқа мерзімді депозиттерден тұрады.

Резервтер

Резервтер Компанияның өткен шақта болған оқиғалардың нәтижесінде ағымдағы (құқықтық немесе іс-тәжірибеден туындаған) міндеттемесі болғанда, сондай-ақ міндеттемелерді өтеу үшін экономикалық пайдаларға байланысты қаражат ағыны болатын ықтималдық болғанда және осы міндеттеменің тиісті дұрыс бағасы жүргізілгенде шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Егер ақшаның уақытша құнының әсері елеулі болса, резервтер келешек ақша ағындарын дисконттау арқылы ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарығын, сондай-ақ мүмкіндігінше, нақты міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін салық салынғанға дейінгі мөлшерлеме бойынша айқындалады. Егер дисконттау қолданылса, резервтің ұлғаюы уақыт өтісімен қаржылық шығындар ретінде мойындалады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Жарғылық капитал және дивидендтер**

Жай акциялардан тұратын жарғылық капитал бастапқы құны бойынша танылады. Жай акциялар бойынша дивидендтер олар жарияланған кезеңде меншікті капиталдың кемуі ретінде танылады. Жай акциялар бойынша дивидендтерді төлеу Акционердің қарауына қарай жүзеге асырылады. Дивидендтерді есепті күннен кейін жариялау 10 ХҚЕС-ке (IAS) сай «Есепті күннен кейін болған оқиғалар» бұдан кейінгі оқиға ретінде қарастырылады және тиісінше ашылып көрсетіледі.

Кірістер мен шығыстарды тану

Клиенттермен шарттар бойынша түсім тауарларға немесе қызметтерге бақылау клиентке берілгенде және өтемақыны көрсететін сомада бағаланған кезде танылады, соған құқықты Компания мұндай тауарларға немесе қызметтерге айырбас ретінде алуды күтіп отыр. Түсім жанама салықтарды шегере отырып ескеріледі. Түсімді тану үшін мынадай критерийлер орындалуы тиіс:

Тауарларды сату

Сатудан түскен кірістер сатып алушыға тауарға меншік құқығына байланысты елеулі тәуекелдер мен пайда берілгеннен кейін танылады және әдетте орындалуға жататын бір міндеттеме жатады. Тауарларды өткізуден түскен кірістер уақыт өте танылады.

Газды тасымалдауды ұйымдастыру бойынша қызметтер

Компания сатып алушылармен газды Қазақстан аумағында Компанияның еншілес және бірлескен кәсіпорындарының құбырлары арқылы тасымалдауды ұйымдастыру жөнінде келісімшарттар жасайды. Компания орындалуға жататын міндеттемелерді ай сайын орындайды және уақыт ішінде көрсетілген қызметтердің нақты көлемдерінің негізінде газды тасымалдауды ұйымдастыру қызметтерінен түскен түсімді мойындайды.

Басқару қызметтері

Компания «КазРосГаз» ЖШС-не дивидендтерді хабарландырудың негізінде белгілі бір уақыт сәтінде ҚазМұнайГаздың бірлескен кәсіпорны «КазРосГаз» ЖШС-ін басқаруға жататын басқару комиссиясын мойындайды.

Пайыздар бойынша кіріс

Амортизациялық құны және қолда бар сатуға арналған ретінде жіктелген пайыздық қаржы активтері бағаланатын барлық қаржы құралы бойынша пайыздық кіріс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі қолданылып танылады, ол күтіліп отырған болашақ төлемдері немесе қаржы құралын пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде ақша қаражаттың түсуін немесе, егер бұл орынды болса, қаржы активінің таза баланстық құнына немесе міндеттемеге дейін шамалы кезеңге дәл шегереді.

Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық кірістер құрамына енгізіледі.

Дивидендтер

Компанияның төлемді алуға арналған құқығы белгіленгенде дивидендтерден түскен кіріс танылады, бұл әдетте, акционерлер дивидендтерді бекіткенде болады.

Шығыстар

Шығыстар тиісті тауарларды немесе қызметтерді нақты алу сәтіне, ақша қаражаты немесе олардың баламалары қашан төленгеніне қарамастан ескеріледі және шоғырландырылған қаржылық есептілікте олар жататын кезеңде көрсетіледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)****Шарт бойынша міндеттемелер**

Шарт бойынша міндеттеме, егер сатып алушыдан төлем Компания тиісті тауарларды бермейінше немесе қызметтерді көрсетпейінше алынса немесе төленуге жататын болса (қайсысының бұрын орын алатындығына қарай), танылады. Шарт бойынша міндеттемелер Компания шарт бойынша өз міндеттерін орындағанда (яғни тиісті тауарларға немесе қызметтерге бақылауды сатып алушыға бергенде), түсім ретінде мойындалады.

Ағымдағы табыс салығы

Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарынан өтелуге немесе салық органдары төлеуге жататын сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері мен салық заңнамасы, – Компания өз қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын кірісті алатын елдерде есепті күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен заңнамалар.

Тікелей капиталда мойындалған баптарға қатысты ағымдағы салық жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте емес, капиталдың құрамында мойындалады. Ұйым басшылығы соған қатысты тиісті салық заңнамасы әртүрлі түсіндірілуі мүмкін салық декларацияларында көрсетілген позицияларды мерзімді етіп бағалайды және қажетіне қарай бағалау міндеттемелерін құрады.

Мерзімі ұзартылған салық

Мерзімі ұзартылған салық активтер мен міндеттемелердің салық базасы мен олардың баланстық құны арасындағы есепті күнге қаржылық есептілік мақсаттары үшін уақытша айырмаларды айқындау арқылы міндеттемелер әдісі бойынша есептеледі.

Мерзімі ұзартылған салық міндеттемелері мына жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша мойындалады:

- мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттеме бизнесті біріктіру болып табылмайтын мәміленің барысында гудвилді немесе активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындау нәтижесінде туындайды және операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе залалға ықпал етпейді.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер барлық шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары бойынша салық салынатын пайда бар дәрежеде танылады, оған қарсы шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары мына жағдайларды қоспағанда есептелуі мүмкін:

- есептен шығарылатын уақытша айырмаларға қатысты мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер компанияларды біріктіру болып табылмайтын мәміленің барысында активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындау нәтижесінде туындағанда және операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе залалға ықпал етпейді.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтердің баланстық құны әрбір есепті күнге қайта қаралып, мерзімі ұзартылған салық бойынша активтердің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін салық салынатын табысты алу ықтимал болудан қалады деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Мерзімі ұзартылған табыс салығы бойынша мойындалмаған активтер әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда мұндай активтерді пайдалануға мүмкіндік береді деген едәуір ықтималдылық пайда болатын дәрежеде мойындалады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер күшіне енген немесе нақ есепті күнге заңдастырылған салық салу мөлшерлемелеріне (салық салу туралы заңға) сүйене отырып міндеттемені реттеу немесе активті өткізу кезеңінің ішінде қолданылады деп күтілетін мөлшерлеме бойынша бағаланады.

Пайда немесе залал құрамында мойындалған баптарға қатысты кейінге қалдырылған салық пайда немесе залал құрамында мойындалмайды. Мерзімі ұзартылған салықтардың баптары олардың негізінде жатқан операцияларға сәйкес не болмаса жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте немесе тікелей капиталда танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер, егер заңи тұрғыдан бекітілген ағымдағы салық активтері мен міндеттемелерді есепке алу құқығы болса және мерзімі ұзартылған салықтар дәл сол салық салынатын компанияға немесе салық органына қатысты болса, бір біріне қарсы есепке алынады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ (жалғасы)**Қосылған құн салығы (бұдан әрі – «ҚҚС»)**

Салық заңнамасында нетто негіздегі сатулар және сатып алулар бойынша қосылған құн салығын (ҚҚС) өтеу көзделеді. Осылайша, өтелуге жататын ҚҚС, сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді.

Төлеуге ҚҚС

Сатып алушылардан дебиторлық берешек алынғаннан кейін ҚҚС салық органдарына төленуі тиіс. Есеп айырысуы есепті күнге жүзеге асырылған сатып алулар бойынша ҚҚС төленуге жататын сомадан есептен шығарылады.

Дебиторлық берешектің құнсыздануына резерв құрылғанда, құнсызданудан болған залал, ҚҚС сомасын қоса алғанда, берешектің барлық сомасына ескеріледі. ҚҚС бойынша тиісті міндеттеме салық салу мақсатында дебиторлық берешектен есептен шығарылғанға дейін есептілікте көрсетіледі.

Алынуға жататын ҚҚС

Алынуға жататын ҚҚС ҚҚС-пен сатып алынған тауарлар, жұмыстар мен қызметтер бойынша бухгалтерлік есепте көрсетіледі және егер ондайлар кірісті алу мақсатында пайдаланылса.

Әрбір есепті күнге өтелуге жататын ҚҚС шоты бойынша сома төленуге жататын ҚҚС шоты бойынша сомамен есепке алынуы тиіс.

Шартты активтер және міндеттемелер

Шартты активтер шоғырландырылған қаржылық есептілікте танылмайды. Кірісті өткізілуі күмән келтірмегенде, тиісті актив шартты актив болып табылмайды және оның мойындалуы негізделген болып табылады.

Шартты міндеттемелер шоғырландырылған қаржылық есептілікте мойындалмайды. Егер экономикалық пайданы білдіретін ресурстардың ағып кету ықтималдығы аз болып табылмаса, шартты міндеттемелер қаржылық есептілікте ашып көрсетіледі.

Байланысты тараптар туралы ақпаратты ашу

Байланысты тараптарға Компанияның негізгі басқарушы қызметкерлері, дауыс беру құқығының елеулі үлесі тікелей немесе жанама түрде Компанияның негізгі басқарушы қызметкерлеріне, «ҚазМұнайГаз» тобының ұйымдарына, сондай-ақ Самұрық-Қазына және Қазақстан Республикасының Үкіметі бақылайтын кәсіпорындарға тиесілі болатын ұйымдар кіреді.

Жалпы бақылау астындағы ақшалай емес операциялар

Компания монетарлық емес активтердің қатысуымен жалпы бақылау астындағы операцияларды әділ құны бойынша мойындайды, шартта көрсетілген сомаға қарамастан бизнесті біріктіру бойынша мәмілелерді қоспағанда, бұл ретте бұл сома мен әділ құн арасындағы айырма капиталда мойындалады.

Есепті күннен кейінгі оқиғалар

Есепті күнге Компанияның қаржылық жағдайы туралы қосымша ақпаратты ұсынатын жыл аяқталғаннан кейін болған оқиғалар (түзетуші оқиғалар) шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Есепті кезең аяқталғаннан кейін орын алған және түзетуші оқиғалар болып табылмаған оқиғалар, егер олар елеулі болса, есептіліктің ескертпелерінде ашылып көрсетіледі.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**4. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР**

<i>Мың теңгемен</i>	Жабдық	Басқасы	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Бастапқы құн				
2017 жылғы 31 желтоқсан	97.892	855.339	1.338.592	2.291.823
Түсімдер	–	42.838	1.882.373	1.925.211
Аударымдар	(13.727)	13.727	–	–
Есептен шығару	–	–	(1.432.000)	(1.432.000)
2018 жылғы 31 желтоқсан	84.165	911.904	1.788.965	2.785.034
Түсімдер	367.298	8.274	2.875.655	3.251.227
Аударымдар	822.678	–	(822.678)	–
Есептен шығару	(7.382)	(203.113)	–	(210.495)
2019 жылғы 31 желтоқсан	1.266.759	717.065	3.841.942	5.825.766
Жинақталған тозу және құнсыздану				
2017 жылғы 31 желтоқсан	(23.344)	(582.096)	(546.692)	(1.152.132)
Бір жылға есептеу	(26.956)	(177.819)	–	(204.775)
Аударымдар	515	(515)	–	–
2018 жылғы 31 желтоқсан	(49.785)	(760.430)	(546.692)	(1.356.907)
Бір жылға есептеу	(118.403)	(58.613)	–	(177.016)
Есептен шығару	7.382	198.200	–	205.582
2019 жылғы 31 желтоқсан	(160.806)	(620.843)	(546.692)	(1.328.341)
Қалдық құны				
2018 жылғы 31 желтоқсан	34.380	151.474	1.242.273	1.428.127
2019 жылғы 31 желтоқсан	1.105.953	96.222	3.295.250	4.497.425

Аяқталмаған құрылыс*Түсімдер*

2019 жылы аяқталмаған құрылысқа қосымша түсімдер негізінен 2.805.262 мың теңге сомада деректерді жинаудың және газды есепке алудың автоматтандырылған жүйесін орнату бойынша кешенді жұмыстарға жұмсалған шығындармен байланысты.

5. ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК

<i>Мың теңгемен</i>	Жиыны
2018 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	–
Түсімдер (11-ескертпе)	5.844.600
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	5.844.600

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 5.844.600 мың теңге мөлшеріндегі инвестициялық жылжымайтын мүлік пәтерлер мен тұрақ орындары күйіндегі жылжымайтын мүлікпен білдірілген. 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл активтердің баланстық құны шамамен олардың әділ құнына тең болады.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**6. ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР**

31 желтоқсандағы жағдай бойынша еншілес ұйымдарға инвестициялар былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
«ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ	199.694.951	190.851.422
«Интергаз Орталық Азия» АҚ	187.995.938	112.953.733
«АманкелдіГаз» ЖШС	22.974.930	22.974.930
«ҚазТрансГаз Өнімдері» ЖШС	13.397.351	17.397.351
«КМГ Кансу Оперейтинг» ЖШС	5.969.716	4.414.181
«Интергаз Файнэнс Б.В.»	808.353	304.466
«ҚазТрансГаз – Бишкек» ЖШҚ	43.304	43.304
Минусы – еншілес кәсіпорындарға салынған инвестициялардың құнсыздану резерві	(7.967.018)	(5.902.580)
	422.917.525	343.036.807

Түсімдер

2019 жылы Компания 82.399.719 мың теңге жалпы сомаға «Интергаз Орталық Азия» АҚ, «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ, «КМГ Кансу Оперейтинг» ЖШС мен «Интергаз Файнэнс Б.В.» сияқты еншілес ұйымдарға ақша қаражатының жарналары күйінде инвестицияларды жолдады (2018 жылы: 89.023.737 мың теңге «Интергаз Орталық Азия» АҚ, «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ, «КМГ Кансу Оперейтинг» ЖШС мен «Интергаз Файнэнс Б.В.»).

2019 жылы компания ҚТГ Аймақтан 3.391.870 мың теңге сомаға СФК ДСФК облигацияларын сатып алды (*11-ескертпе*), 2.759.996 мың теңге мөлшеріндегі ақша салымы мен облигациялардың әділ құнындағы айырма қосымша төленген капитал ретінде танылды.

2019 жылы Компания 790.457 жалпы сомаға «Интергаз Орталық Азия» АҚ мен «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ сияқты еншілес ұйымдарға қаржылық кепілдік күйінде инвестицияларды мойындады (2018 жылы: 2.113.312 мың теңге).

2019 жылы «ҚазТрансГаз Өнімдері» ЖШС жарғылық капиталын 4.000.000 мың теңге сомаға (2018 жыл: нөл) алу арқылы инвестициялар азайтылды.

Құнсыздану

2019 жылы Компания 2.064.438 мың теңге жалпы сомаға «КМГ Кансу Оперейтинг» ЖШС мен «Интергаз Файнэнс Б.В.» инвестициялардың құнсыздануынан болған залалды мойындады (2018 жылы: 5.333.267 мың теңге).

7. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар туралы қаржылық ақпарат төменде келтірілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
«Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС	88.232.799	77.071.090
«Азиялық Газ құбыры» ЖШС	600.000	600.000
	88.832.799	77.671.090

2019 жылы Компания 11.161.709 мың теңге мөлшерінде қаржылық кепілдік күйінде инвестицияларды мойындады.

8. БЕРІЛГЕН АВАНСТАР

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Айналымнан тыс активтер үшін берілген аванстар		
Байланысты тараптарға берілген аванстар (<i>29-ескертпе</i>)	1.735.065	–
Үшінші тараптарға берілген аванстар	–	94.211
	1.735.065	94.211
Қысқа мерзімді активтер мен қызметтер үшін берілген аванстар		
Үшінші тараптарға берілген аванстар	14.053.890	1.850.370
Байланысты тараптарға берілген аванстар (<i>29-ескертпе</i>)	5.319.965	6.569
	19.373.855	1.856.939

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**9. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПҚА ҚАРЫЗДАР**

31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тарапқа қарыздар мыналарды құрады:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Амортизациялық құны бойынша қаржы активтері		
Байланысты тарапқа берілген пайыздық қарыздар	154.652.228	155.864.715
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері		
Байланысты тарапқа берілген пайызсыз қарыздар	46.781.119	71.392.215
Плюсы: алынуға жататын пайыздар	2.173.723	–
Минусы: құнсыздану	(938.246)	(938.246)
	202.668.824	226.318.684
Қысқа мерзімді бөлікті шегергенде (29-ескертілме)	(48.954.842)	(71.392.215)
Ұзақ мерзімді бөлік (29-ескертілме)	153.713.982	154.926.469

Пайыздық қарыздар

2017 жылғы қыркүйекте Компания Қытайдың Даму Банкімен, Қытай Лимитед Банкімен және Қытай (Гонконг) Лимитед Банкімен жасалған несиелік келісімі бойынша БШГ алған банк қарызын мерзімінен бұрын ішінара өтеу үшін жылдық 5,5% пайыздық мөлшерлеменен 133.716.000 мың теңге (баламасы 400.000 мың АҚШ доллары) мөлшерінде сомасында БШГ-ға қарыз берді. Қарызды өтеу күні – 2029 жылғы 31 тамыз.

2018 жылдың ішінде БШГ 4.284.049 мың теңге мөлшерінде негізгі соманы өтеді (2019 жылы: нөл).

Пайызсыз қарыздар*БШГ*

2014-2018 жылдар аралығындағы кезеңде Компания БШГ-ға 79.999.386 мың теңге мөлшерінде (2019 жыл: нөл) пайызсыз қарыз берді. 2019 жылы БШГ 25.500.000 мың теңге мөлшерінде (2018 жылы: 4.238.929 мың теңге) несиелік келісімі бойынша берешектің негізгі сомасын төледі.

2019 жылы Компания БШГ-ға берілген қалған қарыздардың күтілетін өтеу күнін қайта қарады. Нәтижесінде өтеу мерзімі 2020 жылғы 31 наурызға дейін ұзартылды. Оның қысқа мерзімді сипатының салдарынан байланысты тарапқа пайызсыз қарыздардың баланстық құны шамамен оның әділ құнына тең.

«КазРосГаз» ЖШС

2018 жылы Компания 7.772.000 мың теңге (2019 жылы: нөл) мөлшерінде «КазРосГаз» ЖШС-не талап ету бойынша өтелетін пайызсыз қарыз берді. Пайызсыз негізде берілетін қарыздың әділ құны жылдық 13% мөлшеріндегі дисконт мөлшерлемесін пайдалана отырып қарыз бойынша келешек ақша ағындарын дисконттау арқылы айқындалады. 881.951 мың теңге мөлшерінде пайызсыз қарыз бойынша тиісті дисконт қаржылық шығыстар құрамында танылды (27-ескертілме). 2018 жылдың ішінде «КазРосГаз» ЖШС қарыз бойынша берешектің негізгі сомасын толығымен өтеді. 2018 жылы қарыз бойынша дисконт амортизациясы 881.951 мың теңге болды (27-ескертілме).

ИОА

2018 жылы Компания 46.000.000 мың теңге (2019 жылы: нөл) мөлшерінде «ИОА»-ға талап ету бойынша өтелетін пайызсыз қарыз берді. 2018 жылы «ИОА» қарыздың негізгі сомасын толықтай өтеді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**10. ТАБЫС САЛЫҒЫНАН БАСҚА, ӨТЕЛУГЕ ЖАТАТЫН ҚҚС ЖӘНЕ САЛЫҚТАР БОЙЫНША АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМ**

31 желтоқсанға табыс салығынан басқа, өтелуге жататын ҚҚС және салықтар бойынша алдын ала төлем былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Өтелуге жататын ҚҚС	136.803.761	97.000.473
Басқа да салықтар бойынша алдын ала төлем	29.090	21.731
	136.832.851	97.022.204
Минусы: орны толмайтын ҚҚС бойынша резерв	(13.966.571)	(4.522.949)
	122.866.280	92.499.255
Ұзақ мерзімді бөлік	112.837.190	92.477.524
Ағымдағы бөлік	10.029.090	21.731

Орны толмайтын ҚҚС бойынша резервтегі өзгерістер былайша берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Жеке негіздегі құнсыздану
2018 жылғы 31 желтоқсанға	(4.522.949)
Бір жылға есептеу	(9.443.622)
2019 жылғы 31 желтоқсанға	(13.966.571)

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өтелуге жататын ҚҚС сомасы 136.803.761 мың теңге болды, оның ішінде газды ішкі нарықта шығынды өткізуден болған өтелуге жататын ҚҚС. Газды ішкі нарықта шығынды өткізуден болған өтелуге жататын ҚҚС сомасына қатысты Компания келешекте өтелуге жататын ҚҚС сомасын есепке алу үшін жеткілікті болатындай төленуге жататын ҚҚС сомасын қамтамасыз ету үшін тарифтердің ішкі нарықта өсуіне қол жеткізу үшін Қазақстанның Ұлттық экономика министрлігімен жұмыс істейді. Қазақстан Республикасының Салық кодексі өтелуге жататын ҚҚС сомасын есепке алуға арналған кезеңді шектемейтіндіктен, Компания ішкі нарықта өткізуден болған ҚҚС сомасының толық көлемде өтелуін күтіп отыр.

11. АЙНАЛЫМНАН ТЫС ЖӘНЕ БАСҚА ДА АЙНАЛЫМДАҒЫ ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

<i>Мың теңгемен</i>	Валюта	Шығару	Өтеу мерзімі	Пайыздық мөлшер-леме	2019 жыл	2018 жыл
Амортизациялық құны бойынша қаржы активтері						
«ҚТГ Аймақ» облигациялары	KZT	2016 жыл	2025 жыл	7,5%	10.654.281	10.654.281
«АманкелдіГаз» облигациялары	KZT	2017 жыл	2022 жыл	10%	2.700.000	2.700.000
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері						
«СФК ДСФК» облигациялары	KZT	2017 жыл	2032 жыл	0,01%	–	1.786.827
					13.354.281	15.141.108
Плюсы: алынуға жататын пайыздар					225.788	225.788
Минусы: дисконт					(2.382.769)	(2.633.833)
					11.197.300	12.733.063
Минусы: ағымдағы бөлік					(225.788)	(225.788)
Ұзақ мерзімді бөлік					10.971.512	12.507.275

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**11. АЙНАЛЫМНАН ТЫС ЖӘНЕ БАСҚА ДА АЙНАЛЫМДАҒЫ ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ (жалғасы)****СФК ДСФК**

2019 жылдың ішінде СФК ДСФК 194.848 мың теңге (2018 жыл: 90.512 мың теңге) сомаға облигацияларды өтеді.

2019 жылдың ішінде Компания 3.391.870 мың теңге сомаға ҚТГ Аймақтан және 3.620.747 мың теңге сомаға КазРосГаз ЖШС-тен СФК ДСФК облигацияларын сатып алды. «КазРосГаз» ЖШС облигацияларының негізгі сомасы 2020 жылғы 15 қаңтардан бастап төленуі тиіс.

2019 жылғы желтоқсанда Компания баланстық құны 5.840.675 мың теңге болған СФК ДСФК облигацияларын 5.844.600 мың теңге сомаға пәтерлер мен тұрақ орындары күйінде жылжымайтын мүлікке айырбастап алды. Мәмілені жасау күніне облигациялардың баланстық құны әділ құнға тең болды. Мәміле мойындау кезінде әділ құны бойынша ескерілді.

Амангелді Газ

2017 жылғы сәуірде компания жылдық 10% сыйақы мөлшерлемесімен облигация үшін номиналды құны 1.000 теңге болатын ҚҚБ-да орналастырылған АмангелдіГаз 2.700.000 купондық облигациясын сатып алды, купондарды төлеу кезеңділігі 2022 жылғы 7 сәуірге дейін жыл сайын 7 сәуірде. Осы облигацияларды сатып алу бағасы 2.700.000 мың теңге болды. 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша облигациялардың баланстық құны 2.897.250 мың теңге (2018 жылы: 2.897.250 мың теңге) болды (29-ескертіме).

ҚТГ Аймақ

2016 жылы Компания жылдық 7,5% сыйақы мөлшерлемесімен облигация үшін номиналды құны 1.000 теңге болатын ҚҚБ-да орналастырылған «ҚТГ-Аймақ» 10.654.281 купондық облигациясын сатып алды, купондарды төлеу кезеңділігі 2025 жылғы 18 желтоқсанға дейін жыл сайын 18 маусым мен 18 желтоқсан. Осы облигацияларды сатып алу бағасы 7.798.252 мың теңге болды. 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мәміле бойынша амортизацияланбаған шығындарды шегере отырып облигациялардың баланстық құны 8.300.050 мың теңге (2018 жылы: 8.048.986 мың теңге) болды (29-ескертіме).

2015 жылы Компания жылдық 7,5% сыйақы мөлшерлемесімен облигация үшін номиналды құны 1.000 теңге болатын ҚҚБ-да орналастырылған «ҚТГ-Аймақ» 3.778.526 купондық облигациясын сатып алды, купондарды төлеу кезеңділігі 2018 жылғы 27 желтоқсанға дейін жыл сайын 27 маусым мен 27 желтоқсан. Осы облигацияларды сатып алу бағасы 3.712.720 мың теңге болды. 2018 жылы «ҚТГ-Аймақ» АҚ облигацияларды толығымен өтеді.

12. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

31 желтоқсанға ақша қаражаты мен оның баламалары мыналарды қамтыды:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Шетел валютасындағы банк шоттары	4.744.442	7.324.169
Теңгемен салымдар	2.203.469	21.134.660
Теңгемен банк шоттары	411.815	26.769
АҚШ долларындағы салымдар	–	72.613.800
Кассадағы қолма-қол ақша	4.763	4.644
Жолдағы ақша қаражаты	1.506	–
	7.365.995	101.104.042

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салымдар банктерде теңгемен жылдық 7,5% (2018 жыл: 7,5%) және шетел валютасында жылдық нөл пайыз (2018 жыл: 2,45%) етіп пайыздық мөлшерлемелерге орналастырылды.

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша ағымдағы шоттардағы ақша қаражаты пайызсыз болып табылады.

13. ТАУАР-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тауар-материалдық қорлар 49.702.362 мың теңге (2018 жылы: 56.599.682 мың теңге) мөлшерінде табиғи газды білдіреді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**14. САУДА ЖӘНЕ БАСҚА ДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК**

31 желтоқсанда сауда дебиторлық берешек келесіні қамтыды:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Үшінші тараптардан сауда дебиторлық берешек	137.130.123	78.240.801
Байланысты тараптардың сауда дебиторлық берешегі (29-ескертпе)	57.027.771	26.912.080
Басқа да дебиторлық берешек	591	1.792.165
	194.158.485	106.945.046
Минусы: күтілетін несие залалдарына бағалау резерві	(1.791.546)	(1.805.740)
	192.366.939	105.139.306

Күтілетін несие залалдарының резервіндегі өзгерістер былайша берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
АҚШ доллары	127.987.397	69.222.477
Теңге	64.379.542	35.916.829
	192.366.939	105.139.306

Күтілетін несие залалдарының резервіндегі өзгеріс былайша берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Жыл басына күтілетін несие залалдары бойынша резерв	(1.805.740)	(1.766.516)
9 ХҚЕС-ті (IFRS) қабылдаудың әсері (3-ескертпе)	–	(1.612.321)
Шетел валютасын қайта есептеу	14.194	(357.106)
Бір жылға есептеу	–	(320.817)
Пайдаланылды	–	204.565
Қалпына келтірілгені	–	2.046.455
Жыл соңына күтілетін несие залалдары бойынша резерв	(1.791.546)	(1.805.740)

31 желтоқсанға сауда дебиторлық берешекті төлеу мерзімдері жөніндегі талдау былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Жиыны	Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған	Мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған				
			<30 күн	30-60 күн	60-90 күн	90-120 күн	>120 күн
2019 жыл	192.366.939	192.239.075	–	–	–	–	127.864
2018 жыл	105.139.306	104.876.961	–	–	36.861	10.188	215.296

Сауда және басқа да дебиторлық берешек пайызсыз болып табылады.

15. КАПИТАЛ

<i>Мың теңгемен</i>	Айналысқа шығарылған жай акциялар (акциялар саны)					Жарғылық капитал, мың теңгемен
	Номиналды құны	Номиналды құны	Номиналды құны	Номиналды құны		
	100 теңге	138 теңге	2.500 теңге	10.000 теңге		
2019 жылғы 31 желтоқсанға	312.167.670	1	30.976.655	8.396.465	192.623.055	
2018 жылғы 31 желтоқсанға	312.167.670	1	30.976.655	8.396.465	192.623.055	

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**15. КАПИТАЛ (жалғасы)****Жарғылық капитал**

Жай акциялар оларың иесіне акционерлердің Жалпы жиналысының құзыреті шегінде барлық мәселелер бойынша дауыс беру құқығын береді. Жай акциялар бойынша дивидендтер Акционерлердің қарауына қарай төленеді. 2019 және 2018 жылдары Компания дивидендтерді төлеген жоқ.

Акцияның баланстық құны

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Активтер жиыны	1.146.346.789	1.031.250.171
Минусы: материалдық емес активтер	(1.424.670)	(1.523.937)
Минусы: жалпы міндеттемелер	(688.967.756)	(621.616.081)
Жай акциялар үшін таза активтер	455.954.363	408.110.153
Жай акциялардың саны	351.540.791	351.540.791
Жай акцияның баланстық құны, мың теңгемен	1,3	1,2

«Қазақстан қор биржасы» АҚ («ҚҚБ») Биржалық кеңесінің 2010 жылғы 4 қазандағы шешіміне сәйкес қаржылық есептілігі ҚҚБ бекіткен қағидаларға сәйкес есептелген есепті күні бір акцияның (жай және артықшылықты) баланстық құны туралы деректерді қамтуы тиіс.

Акцияға пайда

Акцияға арналған базалық және бөлінген пайда жай акцияларды ұстаушыларға тиесілі кезеңдегі таза кірісті кезең ішінде айналыста болатын акциялардың санына бөлу арқылы есептеледі.

Келесі кестеде аяқталған есепті кезеңдер үшін акцияға базалық пайданы есептеу үшін пайдаланылған кірістер пен акциялар туралы деректер келтірілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Базалық және акцияға бөлінген пайданы есептеу үшін акционерге тиесілі таза кіріс	46.405.123	108.175.882
Базалық және акцияға бөлінген пайданы есептеу үшін жай акциялардың орташа алынған саны	351.540.791	351.540.791
Бас компанияға келетін кезеңдегі акцияға арналған базалық және бөлінген пайда (мың теңгемен)	0,13	0,31

Қосымша төленген капитал

2019 жылы Компания 1.339.820 мың теңге (2018 жылы: 1.792.694 мың теңге) мөлшерінде «ҚазМұнайГаз» компаниясы берген қарыз бойынша дисконтқа қатысты қосымша төленген капиталды мойындады (*18-ескертпе*).

Бөлінбеген пайда*Әлеуметтік нысанды салу*

Қазақстан Республикасы Президентінің 2018 жылғы 29 қыркүйектегі өкіміне сәйкес және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2018 жылғы 20 желтоқсандағы шешімінің негізінде Компания Түркістан облысының әлеуметтік-экономикалық дамуының шеңберінде Түркістан қаласында әлеуметтік нысанның құрылысын келешекте қаржыландыруға қатысты 5.700.000 мың теңге мөлшерінде резервті мойындады. Резерв бөлінбеген пайда арқылы Акционермен болған басқа операциялар ретінде көрсетілді.

2019 жылы, Компания 5.700.000 мың теңге жалпы сомаға әлеуметтік нысанның құрылысын қаржыландыру үшін ақша қаражатын аударды.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**16. ШЫҒАРЫЛҒАН БОРЫШТЫҚ БАҒАЛЫ ҚАҒАЗДАР**

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанына шығарылған борыштық бағалы қағаздарға мыналар кіреді:

Мың теңгемен	Шығару	Өтеу мерзімі	Пайыздық мөлшерлеме	2019 жыл		2018 жыл	
				АҚШ доллары	Мың теңгемен	АҚШ доллары	Мың теңгемен
Номиналды құны	2017 жыл	2027 жыл	4,375%	750.000.000	286.942.500	750.000.000	288.150.000
				750.000.000	286.942.500	750.000.000	288.150.000
Плюсы: төленуге жататын пайыздар				-	3.312.791	-	3.326.732
Минусы: дисконт				-	(472.600)	-	(535.936)
Минусы: мәмілелер бойынша амортизацияланбаған шығындар				-	(295.791)	-	(333.994)
Минусы: есепті күннен бастап 12 ай ішінде өтелуге жататын сома				-	(3.312.791)	-	(3.326.732)
12 айдан кейін өтеуге жататын сомалар				-	286.174.109	-	287.280.070

17. ПАЙЫЗДЫҚ ҚАРЫЗДАР

31 желтоқсанға пайыздық қарыздар мынаны қамтыды:

Мың теңгемен	Өтеу мерзімі	Пайыздық мөлшерлеме	2019 жыл	2018 жыл
Société Générale	2021 жыл	3 ай ЛИБОР + 1,35%	76.518.000	76.840.000
			76.518.000	76.840.000
Плюсы: төленуге жататын пайыздар			291.549	390.676
Минусы: мәмілелер бойынша амортизацияланбаған шығындар			(367.526)	(605.455)
Минусы: есепті күннен бастап 12 ай ішінде өтелуге жататын сома			(291.549)	(390.676)
			76.150.474	76.234.545

Société Générale

2018 жылғы 16 сәуірдегі қарыз шартына сәйкес, 2018 жылғы 17 мамырда Компания Société Générale-дің корпоративтік және инвестициялық банк қызметтері бөлімінен «Бейнеу-Бозой-Шымкент магистральды газ құбырында үш компрессорлық станцияны салу» жобасын ішінара қаржыландыруға үш айлық Либор + жылдық 1,35% мөлшерлемесімен 65.832.000 мың теңге мөлшерінде (баламасы 200.000 мың АҚШ доллары) мөлшерінде қарыз алды. Бұл қарыз 2021 жылдың 16 сәуіріне дейін төленуі тиіс.

18. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРДАН АЛЫНҒАН ҚАРЫЗДАР

31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптардан қарыздар мыналарды құрады:

Мың теңгемен	2019 жыл	2018 жыл
Тіркелген пайыздық сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар	14.881.897	40.203.697
	14.881.897	40.203.697
Плюсы: төленуге жататын пайыздар	183.047	1.220.537
Минусы: дисконт	(4.332.652)	(5.320.184)
	10.732.292	36.104.050
Минусы: есепті күннен бастап 12 ай ішінде өтелуге жататын сома	(183.047)	(26.198.509)
12 айдан кейін өтелуге жататын сомалар	10.549.245	9.905.541

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**18. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАН АЛЫНҒАН ҚАРЫЗДАР (жалғасы)****Тіркелген пайыздық мөлшерлемесі бар пайыздық қарыздар**

2017 жылғы 6 наурызда «ҚазМұнайГаз» ортақ корпоративтік мақсаттар үшін Компанияға жылдық 5,0% пайыздық мөлшерлеменен 25.321.800 мың теңге сомаға қысқа мерзімді қаржыландыруды берді. 2019 жылдың ішінде негізгі борышты өтеу мерзімі 2019 жылғы 30 қарашаға дейін ұзартылды. Қарыз бойынша 1.339.820 мың теңге мөлшеріндегі тиісті дисконт қосымша төленген капитал ретінде көрсетілді (2018 жыл: 1.792.694 мың теңге) (13-ескертіме). 2019 жылы қарыз толығымен өтелді.

2015 жылғы 10 желтоқсанда «ҚазМұнайГаз» Компанияға халықаралық банктер Синдикатынан алынған қарыздың өтелуін қаржыландыру үшін баламасы 400.000 мың АҚШ доллары болатын 123.648.000 мың теңге сомаға ұзақ мерзімді қарыз берді. Қарыздың жылына 2,88% пайыз мөлшерлемесімен 36 ай өтеу мерзімі бар. 2018 жылы қарыз 18.524.500 мың теңге сомаға толығымен өтелді.

19. БЕРІЛГЕН КЕПІЛДІКТЕР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелердегі өзгерістер былайша берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
1 қаңтарға	7.675.120	9.196.621
Жыл ішінде еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындарға берілген кепілдіктер (6 және 7-ескертіпелер)	11.952.166	2.113.312
Берілген кепілдіктер бойынша міндеттемелердің амортизациясы (27-ескертіпелер)	(4.618.327)	(3.775.727)
Есептілік валютасын қайта есептеу	(102.493)	140.914
31 желтоқсанға	14.906.466	7.675.120
Қысқа мерзімді бөлік	5.464.064	2.772.224
Ұзақ мерзімді бөлік	9.442.402	4.902.896

Кепілдіктер бойынша міндеттемелер кәсіпкерлік қызметті және өзінің еншілес ұйымдары мен бірлескен кәсіпорындарының қолданыстағы келісімшарттарын қаржыландыру бойынша қаржы ұйымдарына берілген кепілдіктер бойынша Компанияның міндеттемелерін білдіреді. Барлық кепілдікті келісімдер «ҚТГ» өтемақысының жоқтығы талаптарында жасалды.

20. САУДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

31 желтоқсанда сауда кредиторлық берешек келесіні қамтыды:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Байланысты тараптардың алдында (29-ескертіпелер)	216.097.539	145.555.136
Үшінші тараптардың алдында	70.592.605	44.516.754
	286.690.144	190.071.890

Сауда кредиторлық берешек сатып алынған газ үшін және активтер мен қызметтер үшін берешекті білдіреді. Сауда және басқа да кредиторлық берешек пайызсыз болып табылады, сол бойынша есеп айырысулар әдетте 30 күнге дейінгі мерзімде жүзеге асырылады.

31 желтоқсанға сауда кредиторлық берешек келесі валюталарда көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Теңге	268.350.858	159.909.250
АҚШ доллары	11.773.113	18.516.593
Ресей рублі	6.506.771	11.645.888
Басқа валюталар	59.402	159
	286.690.144	190.071.890

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**21. БАСҚА ДА ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**

31 желтоқсанға басқа да ағымдағы міндеттемелерге мыналар кірді:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Газ қарызы	5.587.811	5.611.326
Есептелген бонустар	1.566.940	1.371.072
Зейнетақы қорына және әлеуметтік медициналық сақтандыру қорына аударымдар	31.097	25.060
	7.185.848	7.007.458

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания 104.323 мың текше метрі (2018 жылы: 104.323 мың текше метр) табиғи газ мөлшерінде «PetroChina International Company Limited» алдында газ қарызы бойынша міндеттемені мойындады.

22. ӨТКІЗУДЕН ТҮСКЕН КІРІСТЕР

<i>Мың теңгемен</i>	Түсімді мойындау мерзімдері	2019 жыл	2018 жыл
Газды экспортқа шығарудан түскен кірістер	Уақыт ішінде	674.099.091	548.698.363
Газды ішкі нарықта өткізуден түскен кірістер	Уақыт ішінде	201.725.164	220.380.235
Газды тасымалдауды ұйымдастыру қызметтерінен түскен кірістер	Уақыт ішінде	44.099.975	–
		919.924.230	769.078.598

Географиялық нарықтар

Қытай	583.227.670	400.434.292
Қазақстан	201.725.164	220.380.235
ТМД	134.971.396	148.264.071
	919.924.230	769.078.598

23. ӨТКІЗУДІҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

2019 жылы Компания 23.926.404 мың текше метр табиғи газды өткізді (2018 жылы: 24.251.098 мың текше метр).

24. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАРЫ

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Салық бойынша резерв, нетто	9.443.622	–
Табыс салығынан басқа салықтар	5.874.003	3.113.850
Жалақы және тиісті аударымдар	3.218.794	2.995.747
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	1.307.496	184.982
Кеңес беру қызметтері	1.144.547	1.279.062
Тозу және амортизация	796.801	365.548
Пайдалану құқығы нысанындағы активтердің амортизациясы	532.916	–
Жалдау шығыстары	174.557	579.307
Іссапар шығыстары	165.927	173.429
Кадрларды даярлау және біліктілікті арттыру	60.420	216.944
Офисті ұстап тұру шығыстары	31.357	30.352
Байланыс қызметтері	16.327	15.835
Банк комиссиясы	14.044	15.821
Күзет қызметтері	6.935	6.677
Айыппұлдар мен өсімпұлдар	–	10.474
Басқасы	367.144	454.832
	23.154.890	9.442.860

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**25. ӨТКІЗУ ШЫҒЫСТАРЫ**

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Тасымалдау бойынша қызметтер	351.401.499	295.845.066
Газды сақтау	6.818.745	7.700.753
Басқасы	2.194	3.283
	358.222.438	303.549.102

26. ДИВИДЕНДТЕРДЕН ТҮСКЕН КІРІС

2019 жылы Компания 28.531.240 мың теңге сомасына (2018 жылы: 40.235.397 мың теңге) дивидендтерден түскен кірісті мойындады, әрі олардың төленуі туралы «ИОА» 16.260.702 мың теңге (2018 жыл: 39.999.760 мың теңге), «ҚТГ Аймақ» 11.836.735 мың теңге (2018 жылы: нөл) және «ҚазТрансГаз Өнімдері» ЖШС-ке 433.803 мың теңге (2018 жыл: 235.637 мың теңге) сомасында жария етті.

2019 және 2018 жылдары алынуға жататын дивидендтер толығымен ақша қаражатымен төленді (29-ескертілме).

27. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР МЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫНДАР

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Қаржылық кіріс		
Байланысты тараптарға берілген қарыздар бойынша пайыздық кіріс	8.698.567	8.049.903
Қаржылық кепілдік бойынша міндеттемелердің амортизациясы (19-ескертілме)	5.284.918	4.269.159
Қаржы активтері бойынша пайыздар	1.070.345	1.353.487
Қаржылық міндеттемелер бойынша дисконт	902.343	–
Қаржы активтерінен түскен басқа да кірістер	888.904	321.994
Банк депозиттері бойынша пайыздық кіріс	814.733	706.370
Қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясы	251.064	274.935
Байланысты тараптарға берілген қарыздар бойынша дисконт амортизациясы	–	881.951
	17.910.874	15.857.799
Қаржылық шығындар		
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздар	(13.630.010)	(11.353.809)
Банк қарыздары бойынша пайыздар	(2.918.951)	(1.721.283)
Байланысты тараптан қарыздар бойынша дисконт амортизациясы	(2.327.352)	(2.383.455)
Байланысты тараптан қарыздар бойынша пайыздар	(1.770.740)	(2.341.948)
Қаржылық кепілдіктердің міндеттемелері бойынша дисконт амортизациясы (19-ескертілме)	(666.591)	(493.432)
Қарызды ұйымдастырумен байланысты капиталға айналдырылған шығындар амортизациясы	(237.929)	(89.057)
Қарыздар бойынша сыйақылар мен комиссиялар	(221.888)	(174.987)
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздық шығыстар	(64.164)	–
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша дисконт амортизациясы	(61.173)	(55.249)
Байланысты тараптарға берілген пайызсыз қарыздар бойынша дисконт	–	(881.951)
Басқасы	(303.230)	(89.732)
	(22.202.028)	(19.584.903)

28. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

Компанияға 20% қолданыстағы ресми мөлшерлеме бойынша корпоративтік табыс салығы салынады.

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар	15.407.569	14.354.746
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша үнемділік/(шығыс)	(6.806.864)	9.337.619
Өткен жылдың табыс салығын түзету	776.735	1.534.055
Табыс салығы бойынша шығыстар	9.377.440	25.226.420

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**28. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)**

Төменде 31 желтоқсанында аяқталған жыл үшін қаржылық есептілікте ХҚЕС бойынша көрсетілген ағымдағы табыс салығының шығысымен бірге табыс салығының ресми мөлшерлемесі бойынша салық салынғанға дейінгі пайдаға қолданылатын корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстардың салыстырылуы келтірілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда	55.782.563	133.402.302
Салықтың нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%
Табыс салығы бойынша теориялық шығыс	11.156.513	26.680.460
Тұрақты айырмалардан салық әсері		
Салық бойынша резервті есептеу / (қалпына келтіру)	1.888.724	(1.015.600)
Табыс салығынан басқа салықтар	861.145	498.873
Алдыңғы жылдың ағымдағы корпоративтік табыс салығына қатысты түзетулер	776.735	1.534.055
Банк қарыздары бойынша пайыздар	583.790	344.257
Байланысты тараптан қарыздар және шығарылған борыштық бағалы қағаздар бойынша дисконт амортизациясы	477.705	487.741
Инвестициялық сатулар мен еншілес ұйымдардың құнсыздануынан болған залал	412.888	1.066.653
Есептен шығарылмайтын бағамдық айырмалар, нетто	55.283	3.527.134
Газды сақтаумен байланысты есептен шығарылмайтын шығыстар	–	1.079.672
Қаржы активтері бойынша дисконт амортизациясы	(50.174)	(54.710)
Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер амортизациясы	(923.665)	(755.145)
Дивидендтерден түскен кіріс	(5.706.248)	(8.047.079)
Басқа да салық салынбайтын айырмалар	(155.256)	(119.891)
Табыс салығы бойынша шығыстар	9.377.440	25.226.420

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанына кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелердің компоненттері төмендегідей көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	Пайда мен зиянға жатқызылды	2018 жыл	Пайда мен зиянға жатқызылды	2018 жылғы 1 қаңтарға	9 ХҚЕС-ті (IFRS) қолданудың әсері	2017 жыл
Кейінге қалдырылған салық активтері							
Есептеу әдісі бойынша жатқызылған шығыстар	–	–	–	(2.734.550)	2.734.550	–	2.734.550
Күтілетін несие залалдары бойынша бағалау резерві	547.122	(2.839)	549.961	156.548	393.413	393.413	–
Басқа резервтер	359.558	45.656	313.902	25.871	288.031	–	288.031
Басқасы	74.379	20.439	53.940	86.593	(32.653)	–	(32.653)
	981.059	63.256	917.803	(2.465.538)	3.383.341	393.413	2.989.928
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері							
Тауар-материалдық қорлар	–	6.872.081	(6.872.081)	(6.872.081)	–	–	–
Қаржылық міндеттемелерді дисконттау	(128.473)	(128.473)	–	–	–	–	–
	(128.473)	6.743.608	(6.872.081)	(6.872.081)	–	–	–
Кейінге қалдырылған таза салық міндеттемелері	852.586	6.806.864	(5.954.278)	(9.337.619)	3.383.341	393.413	2.989.928

Қазақстан Республикасының Салық Кодексіне сәйкес кейінге қалдырылған салық бойынша барлық активтердің қолданылу мерзімі, 10 (он) жылдан кейін өтетін келешек кезеңдерге ауыстырылған салық залалдарын қоспағанда, 5 (бес) жылдан кейін өтеді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**29. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР****Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің ережелері мен шарттары**

Байланысты тараптармен мәмілелер байланысты және үшінші тараптарға қолданылған тарифтің талаптарында көрсетілетін газды тасымалдау қызметтерін қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелер бойынша міндетті түрде жүзеге асырылмаған тараптардың арасында келісілген талаптарда жүзеге асырылды. Жыл соңына өтелмеген қалдықтардың қамтамасыз етуі жоқ, олар пайызсыз болып табылады және есеп айырысулар ақшалай түрде жасалады.

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар үшін байланысты тараптармен елеулі мәмілелер, сондай-ақ 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанына қалыптасқан қалдықтар төменде көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Сауда дебиторлық берешек	Байланысты тараптарға берілген қарыздар	Берілген аванстар	Басқа де қаржы активтері	Басқа да дебиторлық берешек
2019 жылғы 31 желтоқсанға					
Еншілес ұйымдар	57.027.771	–	–	11.197.300	–
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	–	202.668.824	–	–	9
«ҚазМұнайГаз» қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	–	–	5.319.068	–	59
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы ұйымдар	–	–	1.735.962	–	–
	57.027.771	202.668.824	7.055.030	11.197.300	68

<i>Мың теңгемен</i>	Сауда дебиторлық берешек	Байланысты тараптарға берілген қарыздар	Берілген аванстар	Басқа да қаржы активтері	Басқа да дебиторлық берешек
2018 жылғы 31 желтоқсанға					
Еншілес ұйымдар	26.802.080	–	–	10.946.236	–
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	–	226.318.684	–	–	–
Самұрық-Қазына және Үкімет қатысушылар болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	110.000	–	–	–	1.603.840
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы ұйымдар	–	–	6.569	–	–
	26.912.080	226.318.684	6.569	10.946.236	1.603.840

<i>Мың теңгемен</i>	Сауда дебиторлық берешек	Байланысты тараптардан алынған қарыздар	Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер	Өзге де қаржылық міндеттемелер
2019 жылғы 31 желтоқсанға				
Еншілес ұйымдар	49.031.137	–	5.264.683	–
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	128.931.094	–	9.641.783	–
«ҚазМұнайГаз»-дың жалпы бақылауындағы ұйымдар	923.002	–	–	–
«ҚазМұнайГаз» қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	35.434.291	–	–	2.978.381
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы ұйымдар	1.778.015	10.732.292	–	20.985
	216.097.539	10.732.292	14.906.466	2.999.366

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**29. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)****Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің ережелері мен шарттары (жалғасы)**

<i>Мың теңгемен</i>	Сауда кредиторлық берешек	Байланысты тараптардан алынған қарыздар	Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер	Өзге де қаржылық міндеттемелер
2018 жылғы 31 желтоқсанға				
Еншілес ұйымдар	33.314.116	–	6.826.145	–
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	56.855.632	–	848.975	–
«ҚазМұнайГаз»-дың жалпы бақылауындағы ұйымдар	757.906	–	–	–
«ҚазМұнайГаз» қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	54.375.843	–	–	–
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы ұйымдар	251.639	36.104.050	–	20.015
	145.555.136	36.104.050	7.675.120	20.015

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
---------------------	----------	----------

Тауарлар мен қызметтерді өткізу

Еншілес ұйымдар	169.566.333	183.680.253
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы ұйымдар	–	147
	169.566.333	183.680.400

Дивидендтерден түскен кіріс

Еншілес ұйымдар	28.531.240	40.235.397
	28.531.240	40.235.397

Қаржылық кірістер

Еншілес ұйымдар	4.189.922	4.729.243
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	12.002.602	9.221.801
«ҚазМұнайГаз» қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	902.343	881.951
	17.094.867	14.832.995

Тауарлар мен қызметтерді сатып алу

Еншілес ұйымдар	96.301.846	90.453.688
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	271.149.864	219.680.197
«ҚазМұнайГаз»-дың жалпы бақылауындағы ұйымдар	3.806.515	3.288.683
«ҚазМұнайГаз» қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	115.475.203	88.540.730
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы ұйымдар	744.374	509.640
	487.477.802	402.472.938

Қаржылық шығындар

Еншілес ұйымдар	517.867	412.946
Компания қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	148.724	80.486
«ҚазМұнайГаз» қатысушы болып табылатын бірлескен кәсіпорындар	259.977	881.951
«Самұрық-Қазына» мен Үкіметтің жалпы бақылауындағы ұйымдар	4.098.092	4.725.403
	5.024.660	6.100.786

2019 жылдың ішінде БШГ 6.488.345 мың теңге мөлшерінде пайыздарды өтеді (2018 жылы: 4.284.049 мың теңге мөлшерінде негізгі сома мен 4.251.879 мың теңге мөлшерінде пайыздар).

2019 жылы БШГ 25.500.000 мың теңге мөлшерінде (2018 жылы: 4.238.929 мың теңге) несие келісімі бойынша берешектің негізгі сомасын төледі.

2018 жылы Компания Бейнеу-Шымкент магистральды газ құбырын салу үшін және ортақ корпоративтік мақсаттар үшін 3.260.435 мың теңге (2019 жылы: нөл) мөлшерінде БШГ-ға қосымша пайызсыз қарыз берді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**29. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)****Байланысты тараптармен жасалатын мәмілелердің ережелері мен шарттары (жалғасы)**

2018 жылы Компания «КазРосГаз» ЖШС-не ортақ корпоративтік мақсаттар үшін 7.772.000 мың теңге мөлшерінде пайызсыз қарыз берді. 2018 жылдың ішінде «КазРосГаз» ЖШС несиесі шарты бойынша берешектің негізгі сомасын толығымен өтеді.

2019 жылдың ішінде Компания «ҚазМұнайГаз» алдында 25.321.800 мың теңге және 2.716.707 мың теңге мөлшерінде несиесі шарттары бойынша негізгі борыш пен пайыздарды өтеді (2018 жылы: 18.983.228 мың теңге мөлшерінде негізгі сома мен 2.397.859 мың теңге мөлшерінде пайыздар).

2018 жылы Компания газ-компрессорлы станцияларды салуға 46.000.000 мың теңге (2017 жылы: нөл) мөлшерінде «ИОА»-ға талап ету бойынша өтелетін пайызсыз қарыз берді. 2018 жылы «ИОА» қарыз шарты бойынша негізгі борыш сомасын толығымен өтеді.

2018 жылы «ҚТГ Аймақ» 3.778.526 мың теңге сомаға (2019 жылы: нөл) облигацияларды толығымен өтеді.

2019 және 2018 жылдары Компания Еуропалық қайта құру және даму банкімен және «Қазақстанның Даму Банкі» Ақ-мен жасалған қарыз шарттары бойынша алынған қосымша қаржыландыруға «ИОА» мен «ҚТГ Аймақ» қаржылық кепілдігін берді.

2019 жылғы 14 тамызда БШГ 3 айлық ЛИБОР + жылдық 1,65% пайыздық мөлшерлемен «China Development Bank», «Bank of China Limited» және «Bank of China (Hong Kong) Limited» алынған ағымдағы қарызды қайта қаржыландыру мақсатында «MUFG Bank LTD» мен «Bank of China LTD»-мен несиесі келісімін жасады. Бұл қарыз 2024 жылдың 20 желтоқсанына дейінгі мерзімде өтелуі тиіс. 2019 жылғы 23 тамызда ағымдағы қарызды БШГ толығымен өтеді және Компания БШГ-ға «MUFG Bank LTD» мен «Bank of China LTD» алдындағы төлемдер бойынша міндеттемелерді орындау үшін кепілдік туралы келісімге сәйкес қаржылық кепілдігін берді.

2019 жылы алынуға жататын дивидендтер 28.531.240 мың теңге (2018 жылы: 45.410.196 мың теңге) сомасында ақша қаражатымен төленді.

Негізгі басқарушы персоналға төленетін сыйақы

Негізгі басқарушы персоналға Басқарма мүшелері мен Компанияның тәуелсіз директорлары кіреді, олардың жалпы саны 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 9 адам (2018 жыл: 9 адам). 2019 және 2018 жылдары негізгі басқарушы персоналға төленген сыйақының жалпы сомасы 563.314 мың теңге және тиісінше 453.277 мың теңге болды, әрі ол, ең бастысы, жалақы мен басқа да төлемдерден тұрды және жиынтық кіріс туралы есептің жалпы және әкімшілік шығыстар құрамына қосылды.

30. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**Күрделі шығындар бойынша міндеттемелер**

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құрылысымен байланысты күрделі шығындар бойынша шамамен 4.427.695 мың теңгеге (2018 жылы: ҚҚС сомасынсыз 178.383 мың теңге) міндеттемелері бар.

Қызметті жүргізу шарттары

Қазақстанда экономикалық реформалар және нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылымның дамуы жалғасуда. Қазақстан экономикасының келешек тұрақтылығы көпшілік жағдайларда осы реформалардың барысына, сондай-ақ үкіметтің экономика, қаржы және ақша-кредит саясаты саласында қолданатын шараларының тиімділігіне тәуелді.

Салық салу

Қазақстан Республикасының салық заңнамасы мен нормативтік базасы тұрақты өзгерістерге ұшырағыш келеді және түрлі талқылауларға жол береді. Жергілікті, облыстық және ұлттық салық органдарының қайшы пікірлері, оның ішінде ХҚЕС-ке сай түсімдердің, шығыстардың және қаржылық есептіліктің басқа да баптарының есепке алынуына қатысты пікірлер кездесіп тұрады. Қазіргі кезде қолданып отырған, Қазақстанда қолданылып жүрген салық заңдарының негізінде мәлімделген және анықталған құқық бұзушылықтар үшін қарастырылған айыппұлдар мен өсімақылар жүйесі аса қатаң болып отыр. Салық тексерулері тексеру жылының алдындағы қызметтің 5 (бес) күнтізбелік жылын қамтуы мүмкін. Белгілі бір жағдайларда тексеруге бұдан да ерте кезеңдер ұшырауы мүмкін.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

30. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)**Салық салу (жалғасы)***Трансферттік баға белгілеу бойынша бақылау*

Қазақстанда трансфертті баға белгілеу бойынша бақылау кең спектрге ие және байланысты мәмілелер тарапы болып табылатындығына қарамастан, халықаралық мәмілелермен тікелей немесе жанама байланысты көптеген операцияларда қолданылады. Трансферттік баға белгілеу туралы заң операцияларға қолданылатын барлық салықтар қол ұшын беру қағидаты бойынша айқындалған нарықтық бағалар негізінде есептелуін талап етеді.

Бұл заң анық белгіленген болып табылмайды және оның кейбір ережелері аз қолданылу тәжірибесіне ие. Бұдан басқа, заң егжей-тегжейлі нұсқаулықтар бермейді. Нәтижесінде, операциялардың әр алуан түрлеріне трансферттік баға белгілеу туралы заңды қолдану нақты көрсетілген болып табылмайды.

Трансферттік баға белгілеу туралы Қазақстандық заңмен байланысты белгісіздіктің салдарынан салық органдарының ұстанымы Компанияның ұстанымынан ерекшеленуі мүмкін деген тәуекел бар, бұл 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша салықтардың, айыппұлдар мен өсімпұлдардың қосымша сомаларына әкеп соқтыруы мүмкін. Басшылық трансферттік баға белгілеу жөніндегі қолданылатын заңнамада оны түсіндіру сәйкестендірілген болып табылады және Компанияның трансферттік баға белгілеу жөніндегі ұстанымы расталады деген ықтималдық бар деп санайды.

Қоршаған ортаны қорғау мәселелері

Қазақстанда қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнама даму үдерісінде, сондықтан да тұрақты өзгерістерге ұшырады. Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнамасын бұзғаны үшін айыппұлдар өте қатаң болуы мүмкін. Заңнамада қолданылып жүрген ережелер, азаматтық талаптар немесе өзгерістерді өте қатаң түсіндіру нәтижесінде туындауы мүмкін әлеуетті міндеттемелер дұрыс бағалануы мүмкін емес.

Ағымдағы заңнамаға сәйкес, басшылық Компанияның жекелеген қаржылық көрсеткіштеріне және оның қаржылық жағдайына айтарлықтай теріс әсер етуі мүмкін әлде ықтимал міндеттемелер жоқ деп есептейді.

Сақтандыру мәселелері

Қазақстан Республикасындағы сақтандыру саласы даму халінде болып отыр, басқа елдерде таралған сақтандырудың көптеген түрлері әлі де болса Қазақстан Республикасында қол жетімсіз болып отыр. Компанияның өндірістік ғимараттарға, өндірістік процестің тоқтап қалуынан болатын залалдарға, сондай-ақ Компания объектілерінде немесе оның қызметінің барысында болған апаттардың нәтижесінде мүлікке немесе қоршаған ортаға келтірілген залалға байланысты үшінші тұлғалардың алдындағы жауапкершілікке қатысты толық сақтандыру өтемі жоқ. Компания баламалы сақтандыру өтемін алмайынша, кейбір активтердің бұзылу залалдарының және жоғалту тәуекелі болады, бұл Компанияның жекелеген қаржылық көрсеткіштеріне және оның қаржылық жағдайына айтарлықтай теріс ықпал етуі мүмкін.

Сот шағымдары мен талаптары

Компания ағымдағы қызметінің барысында сот шағымдары мен талаптарының объектісі болып табылады. Басшылық, түпкі міндеттеме, егер мұндай процестермен немесе шағымдармен байланысты орын алатын болса, Компанияның келешекте қаржылық жағдайына да, қаржылық көрсеткіштеріне де айтарлықтай теріс әсер етпейді деп есептейді.

31. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ

Компанияның негізгі қаржылық міндеттемелеріне шығарылған борыштық бағалы қағаздар, байланысты тараптан қарыздар, сауда кредиторлық берешек және қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер кіреді. Мұндай қаржылық міндеттемелердің негізгі мақсаты Компанияның операцияларын қаржыландыру және еншілес ұйымдар мен бірлескен кәсіпорындардың қызметін қолдау үшін солардың мүдделерінде банктерге кепілдіктер беру болып табылады. Компанияның негізгі қаржы активтерінің құрамына байланысты тараптарға берілген қарыздар, сауда дебиторлық берешек, ақша қаражаты мен оның баламалары, банк салымдары мен оның операциялық қызметінің барысында тікелей туындайтын басқа да қаржы активтері кіреді.

Компания, негізінен, нарықтық тәуекелге, несиелік тәуекелге және өтімділік тәуекеліне ұшырағыш келеді.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)**

Компания басшылығы мұндай тәуекелдерді басқару процесін бақылайды. Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару департаменті Компания басшылығына қаржы тәуекелдеріне және Компанияның қаржы тәуекелдерін басқарудың тиісті тұжырымдамасына қатысты кеңес береді. Ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару департаменті Компания басшылығына қаржы тәуекелдеріне байланысты Компания қызметі тиісті саясатқа және рәсімдерге сай жүзеге асырылатындығына көз жеткізуге көмектеседі.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны нарықтық бағалардың өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Нарықтық бағаларға тәуекелдің екі типі жатады: пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі және валюталық тәуекел. Нарықтық тәуекелге ұшырағыш қаржы құралдарына қарыздар мен депозиттер кіреді.

Компанияның пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруімен байланысты тәуекелдерді талдау және азайту бойынша ресми келісімдері жоқ, өйткені басшылық тәуекелді төмен деп бағалайды.

Келесі бөлімде сезімталдылық талдауы 2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы позицияларға жатады.

Сезімталдық талдауы таза берешек сомасы, берешек бойынша құбылмалы пайыздық мөлшерлемелерге тіркелген пайыздық мөлшерлемелердің ара қатынасы, сондай-ақ шетел валютасындағы қаржы құралдарының үлесі тұрақты өлшемдер болып табылады деген жорамалдың негізінде дайындалды.

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелі – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. Нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі, ең алдымен, құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар Компанияның қарыздарына жатады.

Келесі кестеде Компанияның табыс салығына дейінгі (залалының)/кірісінің (қарыздар бойынша құбылмалы пайыздық мөлшерлемеге ықпалы арқылы) пайыздық мөлшерлемедегі ықтимал өзгерістерге (ЛИБОР) деген сезімталдығы келтірілген, бұл ретте барлық басқа параметрлер тұрақты өлшемдермен қабылданған. Компанияның меншікті капиталына әсер ету жоқ.

<i>Мың теңгемен</i>	Базистік тармақтың ұлғаюы/ (азаяуы)	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2019 жыл		
ЛИБОР	+0,35%	(267.813)
	-0,35%	267.813
2018 жыл		
ЛИБОР	+0,5%	(384.200)
	-0,15%	115.260

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне сезімталдықты талдау шеңберінде базистік тармақтардағы өзгерістер туралы жорамалдар осы сәтке байқалатын нарықтық жағдайға негізделеді.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел – қаржы құралы бойынша келешек ақша ағындарының әділ құны шетел валюталары бағамдарының өзгеруі салдарынан құбылып тұрғанының тәуекелі. АҚШ долларында көрсетілген шығарылған борыштық бағалы қағаздардың едәуір сомалары мен сауда кредиторлық берешектің нәтижесінде Компанияның қаржылық жағдай туралы жекелеген есебіне АҚШ долларының теңгеге қатысты айырбас бағамдарындағы өзгерістер айтарлықтай ықпалын тигізе алады. Қаржы-шаруашылық қызмет сондай-ақ шетел валютасындағы мәмілелер бойынша тәуекелге ұшырағыш. Мұндай тәуекел АҚШ долларындағы кірістер бойынша туындайды.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Валюталық тәуекел (жалғасы)**

Төмендегі кестеде Компанияның табыс салығына дейінгі кірісінің басқа да ауыспалыларының өзгермеуі талабымен АҚШ долларының айырбастау бағамындағы ықтимал өзгерістерге сезімталдылығы көрсетілген. Компанияның капиталына ықпалы жоқ.

<i>Мың теңгемен</i>	Айырбас бағамының ұлғаюы/ (азаяуы)	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2019 жыл		
АҚШ доллары	+12%	(30.604.911)
	-9%	22.953.684
2018 жыл		
АҚШ доллары	+14%	(33.401.343)
	-10%	23.858.102

<i>Мың теңгемен</i>	Айырбас бағамының ұлғаюы/ (азаяуы)	Салық салынғанға дейін пайдаға әсері
2019 жыл		
Рубль	+12%	(780.813)
	-12%	780.813
2018 жыл		
Рубль	+14%	(1.630.424)
	-9%	1.048.130

Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел – қаржы құралы бойынша бір тарап өз міндеттемелерін орындай алмай, басқа тарапты қаржылық шығынды көтеруге мәжбүр ететін тәуекел. Компания өзінің операциялық қызметінің және инвестициялық қызметтің кейбір түрлерінің нәтижесінде несиелік тәуекелге ұшырағыш келеді. Инвестициялық қызметке қатысты болса, Компания қазақстандық банктерде депозиттерді орналастырады. Компания басшылығы кезең-кезеңмен төтенше несиелік тәуекелдерді болдырмау мақсатында бұл банктердің несие рейтингілеріне шолу жасап отырады. Компания басшылығы жақындағы халықаралық несиелік дағдарыс пен одан кейін болған жергілікті банктердің несиелік рейтингілерінің өзгерістері төтенше несиелік тәуекелді ақтамайды деп санайды. Тиісінше, банк салымдары бойынша құнсыздану резерві қажет емес.

Келесі кестеде беделі бар рейтинг агенттіктерінің несие рейтингілерін қолдана отырып есепті күнге ақша қаражаты мен банк салымдары бойынша сальдо көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Орналасқан жері	2019 жыл	2018 жыл	2019 жыл	2018 жыл
«Сити Банк Қазақстан» АҚ	Қазақстан	А+/тұрақты	А/тұрақты/P-1	4.761.600	727.228
«Қазақстанның Халық Банкі» АҚ	Қазақстан	ВВ/тұрақты	ВВ/тұрақты	3.780.431	22.384.096
«Forte Bank» АҚ	Қазақстан	В+/тұрақты	В3/позитивті	3.610	3.617
«Бағалы Қағаздардың Орталық Депозитарийі» АҚ	Қазақстан	А+/позитивті/ А	А+/позитивті /А	428	474
«Газпромбанк» АҚ	Ресей	В/тұрақты	ВВ+/тұрақты	98	6.586.155
«Қытай Банкі» ЕБ	Қазақстан	–	А/тұрақты	83	92
Citibank N.A. Лондон	Англия	–	А+/тұрақты	18	19
«Altyn Bank» АҚ	Қазақстан	ВВВ-	Вa1/тұрақты	11	981
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd (лондондық филиал)	Англия	–	А/позитивті	–	72.613.800
«Bank RBK» АҚ	Қазақстан	–	В-/тұрақты	–	10
				8.546.279	102.316.472

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Несиелік тәуекел (жалғасы)**

Операциялардың қолданыстағы деңгейі кезінде басшылық несиелік бақылаудың және өнеркәсіптік тұтынушылар мониторингінің тиісті рәсімдерін белгіледі деп есептейді, бұл Компанияға танылған, несиені төлеуге қабілетті үшінші тараптармен сауда операцияларын жасауға мүмкіндік береді. Компания қолдағы сауда дебиторлық берешекке тұрақты мониторинг жасап отырады, соның нәтижесінде үмітсіз берешектің пайда болу тәуекелі елеусіз болып табылады. Несиелік тәуекелдер дербес негізде құнсыздану резервтерін құру арқылы көрсетіледі.

Ақша қаражаты мен оның баламалары, банк салымдары, байланысты тараптарға қарыздар, басқа да қаржы активтері және дебиторлық берешек кіретін Компанияның басқа да қаржы активтеріне байланысты несиелік тәуекелге қатысты Компания тәуекелі қарсы агенттің дефолты мүмкіндігімен байланысты, бұл ретте ең жоғары тәуекел осы құралдардың ағымдағы құнына тең болады.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Компанияда қаржылық құралдарға байланысты міндеттемелерді өтеуге қажетті қаражат алуда туындайтын қиындықтар тәуекелі. Өтімділік тәуекелі оның әділ құнына жуық құны бойынша қаржы активін шұғыл өткізу мүмкіндігінің болмауы нәтижесінде пайда болуы мүмкін. Өтімділікке қойылатын талаптар үнемі қадағаланып отырады және басшылық олардың туындауына қарай міндеттемелерді орындау үшін жеткілікті болатын көлемде қаражаттың болуын қадағалап отырады.

Төмендегі кестеде Компанияның қаржылық міндеттемелерін өтеу мерзімдері бойынша шарттық дисконтталмаған төлемдердің негізінде ақпарат көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	Талап етілгенге дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Жиыны
2019 жылғы						
31 желтоқсанға						
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	6.276.867	6.276.867	50.214.936	324.603.702	387.372.372
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	–	286.690.144	–	–	–	286.690.144
Пайыздық қарыздар	–	635.231	1.891.884	77.532.989	–	80.060.104
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	–	259.317	259.317	16.954.992	–	17.473.626
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер	142.016	16.341.758	48.799.029	206.912.941	20.103.356	292.299.100
Басқа да қаржылық міндеттемелер	927.702	261.442	673.261	2.019.784	–	3.882.189
	1.069.718	310.464.759	57.900.358	353.635.642	344.707.058	1.067.777.535

<i>Мың теңгемен</i>	Талап етілгенге дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 1 жылға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан астам	Жиыны
2018 жылғы						
31 желтоқсанға						
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	–	6.303.281	6.303.281	50.426.248	338.576.248	401.609.058
Сауда және басқа да кредиторлық берешек	–	190.071.890	–	–	–	190.071.890
Пайыздық қарыздар	–	781.352	2.318.577	81.230.858	–	84.330.787
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	–	26.847.207	259.317	2.074.536	15.399.090	44.580.150
Қаржылық кепілдіктер шарттары бойынша міндеттемелер	151.562	11.826.913	41.785.592	108.644.387	27.356.522	189.764.976
Басқа да қаржылық міндеттемелер	–	–	73.507	–	–	73.507
	151.562	235.830.643	50.740.274	242.376.029	381.331.860	910.430.368

2019 және 2018 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттемелер бастапқы келісімшарттардың сомаларын білдіреді, солар бойынша Компания кепілдіктер шығарды.

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Капиталды басқару**

Капиталды басқаруға қатысты Компанияның негізгі мақсаты несиені тұрақты өтеп отыру қабілетін және Компанияның қызметін жүргізу үшін капиталдың лайықты деңгейі мен Акционердің пайдасын барынша көбейтуді қамтамасыз ету болып табылады.

Берешек пен капиталдың балансын оңтайландыру арқылы мүдделі тараптар үшін кірістерді барынша ұлғайта отырып үздіксіз қызмет қағидатын қолдау үшін Компания өз капиталын басқарады. 2018 жылмен салыстырғанда Компанияның жалпы стратегиясы өзгеріссіз қалды.

Компания капиталының құрылымы 16, 17 және 18-ескертпелерде ашылып көрсетілген шығарылған борыштық бағалы қағаздар, пайыздық қарыздар мен байланысты тараптың қарыздары кіретін берешектен және бұл 15-ескертпеде ашылып көрсетілгендей жарғылық капитал, қосымша төленген капитал мен бөлінбеген пайда кіретін меншікті капиталдан тұрады.

Компания басшылығы әр жарты жыл сайын капиталдың құрылымын талдайды. Бұл талдаудың бір бөлігі ретінде басшылық капиталдың құнын және капиталдың әр класымен байланысты тәуекелдерді қарастырады. Компанияның 1,5 аспайтын капиталға қарыз қаражаты үлесінің нысаналы коэффициенті бар.

Берешектің меншікті капиталға коэффициенті жыл соңына былайша көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2019 жыл	2018 жыл
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар (16-ескертпе)	289.486.900	290.606.802
Байланысты тараптан қарыздар (18-ескертпе)	10.732.292	36.104.050
Пайыздық қарыздар (17-ескертпе)	76.442.023	76.625.221
Минусы: ақша қаражаты мен оның баламалары, банк депозиттері	(8.552.548)	(102.321.116)
Қарыз қаражатының жалпы сомасы	368.108.667	301.014.957
Капитал	457.379.033	409.634.090
Қарыз қаражаты үлесінің коэффициенті	0,80	0,73

Қаржы құралдарының әділ құны

2019 және 2018 жылдардағы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның қаржы құралдарының баланстық құны төменде берілген қаржы құралдарын қоспағанда, олардың әділ құнына негіздемелі түрде жақындау болып табылады:

<i>Мың теңгемен</i>	Баланстық құн	Әділ құны	2019 жыл		
			Бағалау деңгейі бойынша әділ құны		
			Белсенді нарықтарда баға белгілеулер (1-деңгей)	Маңызды қадағаланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Маңызды бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)
Қаржы активтері					
Байланысты тарапқа берілген пайыздық қарыздар	155.887.705	155.294.894	–	–	155.294.894
Басқа да қаржы активтері	11.197.300	12.740.806	12.740.806	–	–
Қаржылық міндеттемелер					
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(289.486.900)	(287.414.560)	(287.414.560)	–	–
Пайыздық қарыздар	(76.442.023)	(76.809.549)	–	(76.809.549)	–
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	(10.732.292)	(10.601.986)	–	(10.601.986)	–

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Қаржы құралдарының әділ құны (жалғасы)**

Мың теңгемен	2018 жыл				
	Баланстық құн	Әділ құны	Бағалау деңгейі бойынша әділ құны		
			Белсенді нарықтарда баға белгілеулер (1-деңгей)	Маңызды қадағаланатын бастапқы деректер (2-деңгей)	Маңызды бақыланбайтын бастапқы деректер (3-деңгей)
Қаржы активтері					
Байланысты тарапқа берілген пайыздық қарыздар	154.926.469	144.948.730	–	–	144.948.730
Басқа да қаржы активтері	12.733.063	14.354.207	12.567.380	–	1.786.827
Қаржылық міндеттемелер					
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	(290.606.802)	(271.296.147)	(271.296.147)	–	–
Пайыздық қарыздар	(76.625.221)	(77.230.676)	–	(77.230.676)	–
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	(36.104.050)	(34.757.307)	–	(34.757.307)	–

Бағалаулар мен жорамалдар

Компания басшылығы ақша қаражаты мен банк салымдарының, сауда дебиторлық берешектің, байланысты тараптарға берілген пайызсыз қарыздардың, сауда және басқа да кредиторлық берешектің, алынған қысқа мерзімді қарыздардың әділ құны, ең алдымен, бұл құралдарды өтеудің қысқа мерзімдеріне орай, шамамен олардың баланстық құнына тең екендігін айқындады.

Бағасы белгіленетін облигациялардың әділ құны есепті күнгі бағалардың белгіленуі негізінде айқындалады.

Ұзақ мерзімді қарыздардың әділ құны өтеуге дейін қалған ұксас талаптармен, несие тәуекелімен және мерзімдермен берешек үшін ағымдағы мөлшерлемелерді пайдалана отырып дисконтталған ақша ағындары әдістерінің көмегімен айқындалады.

2019 және 2018 жылдары 1-деңгей мен 2-деңгейдің арасындағы аударымдар болған жоқ.

Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелердегі өзгерістер

Мың теңгемен	2019 жылғы 1 қаңтар	Түсімдер	Өтеу	Пайыздарды төлеу	Бағамдық айырма бойынша кірістер немесе шығыстар	Басқасы	2019 жылғы 31 желтоқсан
Қаржылық міндеттемелер							
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	290.606.802	–	–	(13.576.598)	(1.272.690)	13.729.386	289.486.900
Пайыздық қарыздар	76.625.221	–	–	(3.010.736)	(329.342)	3.156.880	76.442.023
Байланысты тараптардан алынған қарыздар	36.104.050	–	(25.321.800)	(2.716.707)	–	2.666.749	10.732.292
Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелер жиыны							
	403.336.073	–	(25.321.800)	(19.304.041)	(1.602.032)	19.553.015	376.661.215

ЖЕКЕЛЕГЕН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**31. ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ, ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелердегі өзгерістер (жалғасы)**

<i>Мың теңгемен</i>	1 қаңтар 2018 жыл	Түсімдер	Өтеу	Пайыздар- ды төлеу	Бағамдық айырма бойынша кірістер немесе шығыстар	Басқасы	2018 жылғы 31 желтоқсан
Қаржылық міндеттемелер							
Шығарылған борыштық бағалы қағаздар	251.244.525	–	–	(11.078.484)	38.993.500	11.447.261	290.606.802
Пайыздық қарыздар Байланысты тараптардан алынған қарыздар	–	65.832.000	–	(1.359.840)	11.037.233	1.115.828	76.625.221
	52.157.705	–	(18.524.500)	(2.291.971)	1.921.631	2.841.185	36.104.050
Қаржылық қызметпен негізделген міндеттемелер жиыны	303.402.230	65.832.000	(18.524.500)	(14.730.295)	51.952.364	15.404.274	403.336.073

«Басқасы» бағаны, ең алдымен, есептелген пайыздарды, дисконт амортизациясын және қарыздарды ұйымдастырумен байланысты шығыстарды білдіреді. Компания төленген пайыздарды операциялық қызметтен ақша ағындары ретінде жіктейді.

Инвестициялық бағалы қағаздар

2018 жылдың ішінде Компания Қазақстан қор биржасында қысқа уақыт аралығына мемлекеттік және өзге де бағалы қағаздарды сатып алу үшін брокердің қызметтерін пайдаланып қалды және «репо» шарты бойынша жылдық 8,3% мөлшерлеме бойынша 11.910.001 мың теңге жалпы сомаға кірістілікті қамтамасыз етті. Бағалы қағаздарды сақтау мерзімі 1 күнді құрайды. Компания «репо» операциялары бойынша пайыздық кірісті 2.694 мың теңге мөлшерінде мойындады.

32. СЕГМЕНТТІ ЕСЕПТІЛІК

Компанияның шаруашылық қызметінің негізгі бағыттар газды шетелдік және жергілікті нарықтарда өткізумен байланысты болды. Компания 8 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес тек бір ғана есепті сегментті қарастырады. Сегменттік бағалау пайданың немесе залалдың негізінде бағаланады және ХҚЕС-ке сәйкес дайындалған қаржылық есептілікте пайдаға немесе залалға сәйкес өлшенеді.

2019 жылы Компания PetroChina компаниясы тобынан кірістердің 63%, «КТГ Аймақ»-тан 18%, Газпром компаниясының тобынан 13% және Crude Energy International Ltd-тен 2% алды (2018 жылы: «КТГ Аймақ»-тан 24%, Газпром компаниясының тобынан 11%, PetroChina компаниясы тобынан 52% және Crude Energy International Ltd-тен 8%).

33. ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Компанияның есепті кезеңнен кейін елеулі оқиғалары болған жоқ.